

Fordeling af elever på de almene gymnasier og HF

Udvikling med hensyn til elevsammensætningen og forskelle mellem institutionerne i perioden fra 2009 til 2016

FORORD

Fordeling af elever på de almene gymnasier og HF

I denne rapport præsenterer Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) udviklingen i elevsammensætning på de almene gymnasier (STX) og HF, og giver et samlet overblik over geografiske forskelle i tendenserne. Elevsammensætning belyses her ved hjælp af elevernes herkomst, karaktergennemsnit fra grundskolen og deres forældres uddannelsesniveau. Rapporten er den anden af to publikationer, hvor EVA på forskellig vis undersøger elevernes søgning til ungdomsuddannelserne i perioden fra 2009 til 2017.

Baggrunden for undersøgelsen er den aktuelle debat om elevfordeling på de gymnasiale uddannelser, hvor man både politisk og inden for sektoren diskuterer, hvorvidt man bør tilstræbe en mere jævn elevfordeling mellem institutionerne og i så fald, hvordan det kan gøres. Debatten udspringer af en bekymring for, at en stigende polarisering mellem institutionerne kan have en negativ indflydelse på institutionernes læringsmiljø og elevernes faglighed.

Rapporten kortlægger udviklingen i perioden efter strukturreformen og giver på den måde et solidt vidensgrundlag, som jeg håber kan kvalificere de fremadrettede drøftelser af elevfordeling på de gymnasiale uddannelser.

Mikkel Haarder
Direktør for EVA

INDHOLD

Fordeling af elever på de almene gymnasier og HF

1	Resumé	6
----------	---------------	----------

2	Indledning	11
2.1	Formål	13
2.2	Baggrund	13
2.3	Design og metode	17
2.4	Ekspertbistand	18
2.5	Om projektgruppen	18

3	Polarisering med hensyn til elevsammensætning på institutionerne	20
3.1	Elevernes herkomst	20
3.2	Elevernes grundskolekarakterer	23
3.3	Elevernes sociale baggrund	25
3.4	Sammenhæng mellem andelen af elever med ikke-vestlig baggrund og karaktergennemsnit	27
3.5	Udvikling i elevsammensætningen på de private institutioner	29
3.6	Fordelingsområder med høj grad af polarisering	31

4	Sammenhæng mellem elevsammensætning og førsteprioriteter	44
4.1	Tilvalg eller tildeling?	44
4.2	Elevernes institutionsønsker fordelt på herkomst	46
4.3	Strategisk gymnasievalg	47

Appendiks A – Litteraturliste	48
Appendiks B – Elevsammensætning på institutionsniveau	50

1 Resumé

I denne rapport præsenterer Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) en registerbaseret kortlægning af udviklingen i elevsammensætning på de almene gymnasier (STX) og HF. Rapporten er den anden af to publikationer, hvor EVA på forskellig vis undersøger elevstrømme til ungdomsuddannelserne. I denne rapport fokuserer vi specifikt på elevfordelingen på institutionsniveau på STX og HF, herunder hvor store forskelle der er mellem institutionerne, og hvordan forskellene har udviklet sig over tid i forskellige geografiske områder.

Baggrunden for rapporten er den aktuelle debat om elevfordeling, hvor man både politisk og i sektoren diskuterer, hvorvidt man bør tilstræbe en mere jævn elevfordeling på de enkelte institutioner og i så fald, hvordan det skal gøres. Debatten udspringer af en bekymring for stigende polarisering mellem uddannelsesinstitutioner med hensyn til elevsammensætning på de enkelte institutioner.

Formålet med undersøgelsen er at skabe et samlet vidensgrundlag, som kan kvalificere de fremadrettede drøftelser af elevfordelingen på STX og HF. Rapporten er således målrettet politikere og beslutningstagere på ministerielt niveau og i regionerne.

Resultater

Elevsammensætningen er blevet mere skæv

Analysen viser, at forskellen mellem institutionernes elevsammensætning er vokset i perioden fra 2009 til 2016. Med elevsammensætning menes her elevernes herkomst, karaktergennemsnit fra grundskolen og deres sociale baggrund i form af forældres uddannelsesniveau.

De største forskelle i institutionernes elevsammensætning findes omkring de store byer

Analysen viser, at de største forskelle mellem institutionernes elevsammensætning findes omkring de store byer. Her er der tale om en tydelig tendens til polarisering mellem institutionerne.

På STX-området ses den største grad af polarisering i områderne: Storkøbenhavn V (den vestlige del af Storkøbenhavn, herunder vestegnskommunerne, en del af Frederiksberg samt Vanløse og Brønshøj), Centrum (Københavns kommune) og endelig Midtjylland Øst (Aarhus by og de omkringliggende kommuner, herunder Randers, Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Odder, Skanderborg og Silkeborg). I Storkøbenhavn V er der fx en forskel på 70 procentpoint mellem den STX-institution med den højeste andel af elever med ikke-vestlig baggrund og den institution med den laveste andel. Samlet set er der 12 STX-institutioner og 6 HF-institutioner i Danmark, der har en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på mere end 30 %.

Overordnet set er tendensen til polarisering den samme for HF, men den adskiller ved, at der også ses en tendens til polarisering i Nordjylland (Region Nordjylland) og Storstrøm (Guldborgsund, Lol-

land, Næstved, Vordingborg samt dele af Faxe og Stevns). Her har der især været en stigende polarisering mellem institutionerne med hensyn til elevernes karaktergennemsnit fra grundskolen og forældrenes uddannelsesmæssige baggrund.

De private gymnasier oplever også en tendens til øget polarisering

Analysen viser, at der også er en tendens til øget polarisering mellem de private gymnasier. Overordnet set kan man – særligt på STX-området - opdele de private gymnasier i to typer. Først og fremmest er der en stor gruppe af private gymnasier, der optager en meget stærk elevgruppe, defineret ud fra de undersøgte indikatorer. På disse institutioner ser elevgruppen ud til været blevet endnu stærkere over tid. Derudover er der de seneste år kommet en række private gymnasier til, som har en international eller tosproget profil. Her er elevgruppen generelt set svagere. Hovedparten af disse institutioner er dog relativt nyåbnede, og det er derfor ikke muligt at sige noget om udviklingen over tid.

Hovedparten af elever får opfyldt deres institutionsønske

Analysen viser, at omkring 95 % af eleverne på STX kommer ind på deres førsteprioritet. Det betyder med andre ord, at størstedelen af eleverne går på en institution, som de selv har ønsket.

Der kan dog – særligt i de geografiske områder med flere gymnasier - være et element af strategi og taktik i de unges institutionsønske. Den angivne førsteprioritet kan derfor her i højere grad afspejle hvilke institutioner, det er realistisk at blive optaget på, end de unges reelle præferencer.

Elever med dansk baggrund fravælger i højere grad institutioner med en høj andel af elever med ikke-vestlig baggrund

Analysen viser, at der er en signifikant lavere andel af danske/vestlige elever, der har ønsket en institution som deres førsteprioritet, hvis der er tale om en institution, som har en andel af elever af ikke-vestlig herkomst på 30 % eller derover. Denne forskel kan ikke i samme grad findes blandt de ikke-vestlige elever. Der er altså noget, der tyder på, at elever med dansk/vestlig baggrund i højere grad fravælger institutioner, der i forvejen har en høj andel af elever med ikke-vestlig baggrund.

Mindre søgte institutioner optager en svagere elevgruppe

På de institutioner, hvor færre end 85 % af eleverne har ønsket institutionen som deres førstevalg, er elevgruppen generelt set svagere sammenlignet med de gymnasier, som eleverne selv prioriterer at søge hen på. Elevgruppen har således her et lavere karaktergennemsnit fra grundskolen (7,5 sammenlignet med 7,9 på de øvrige institutioner). Derudover er der en tendens til, at der også er en højere andel af elever med ikke-vestlig baggrund (19 % sammenlignet med 10 % på de øvrige institutioner), mens der ikke er nogen forskel på andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem mellem institutioner med henholdsvis høj og lav andel af elever, der har fået opfyldt deres førsteprioritet.

Perspektiver

Analysen viser, at der de sidste 7 år er sket en øget polarisering af elevsammensætningen blandt STX- og HF-institutioner i Danmark. Særligt omkring de store byer er polariseringen udtalt. Analysen giver på den baggrund anledning til en række opmærksomhedspunkter i forhold til de fremadrettede drøftelser af elevfordelingen på de gymnasiale uddannelser:

Behov for mere forpligtende samarbejde

Udfordringerne med elevfordeling og polarisering mellem institutionerne varierer meget mellem fordelingsområderne. Muligheden for at finde lokale løsninger enten i fordelingsudvalget eller regionalt er derfor et relevant greb. Udviklingen tyder dog på, at man ikke med de eksisterende rammer for elevfordeling har kunnet dæmme op for tendensen til polarisering, hvilket blandt andet kan hænge sammen med, at der i de eksisterende rammer ikke er indbygget tilstrækkelige incitamenter til at samarbejde om elevfordelingen. Analysen peger derfor på et behov for mere forpligtende samarbejder, der kan sikre, at der lokalt findes løsninger til at imødegå polarisering.

Styring af institutionernes kapacitet kan være et middel til at modvirke polarisering

Øget brug af kapacitetslofter og evt. nedregulering af kapaciteten på nogle institutioner kan bidrage til at modvirke, at populære gymnasier dræner mindre populære gymnasier og dermed forstærker polariseringen. Kapacitetsfastsættelse kan også bruges som et redskab til at sikre en geografisk bred uddannelsesdækning, således uddannelsesinstitutioner i de store byer ikke frit kan optage så mange elever som muligt på bekostning af lokale små institutioner.

Alle de gymnasiale uddannelser bør indgå i de forpligtende samarbejder

Det er kun STX- og HF-institutioner, der er inkluderet i de forpligtende samarbejder og fordelingsudvalgene. Det betyder, at hverken HHX eller HTX kan pålægges et kapacitetsloft for antallet af elever, ligesom begge uddannelser er undtaget lokale fordelingskriterier. Denne mangel på samlet koordinering kan potentielt være en udfordring i forhold til at sikre en balanceret elevfordeling og en bred uddannelsesdækning.

Derudover bør det nærmere analyseres, hvilken rolle de private gymnasier spiller i forhold til den polariseringstendens, der ses omkring de store byer. Analysens resultater tyder på, at de private tilbud bidrager til en endnu stærkere polarisering. Spørgsmålet er dog, om det er muligt – på de private institutioners præmisser – at inddrage dem mere aktivt i arbejdet med at sikre en jævn elevfordeling og at give alle institutioner mulighed for at skabe attraktive uddannelsesmiljøer med et højt fagligt niveau.

Muligheden for at blive profilgymnasium rummer potentialer

Lovgivningen om profilgymnasier betyder aktuelt, at få udvalgte gymnasier kan håndplukke en andel af deres elever. Som ordningen er nu, ser det ikke ud til, at den bidrager til en mere jævn elevfordeling. På grundskoleområdet har man imidlertid anvendt profilskolekonceptet til at styrke en skoles position i skoledistriktet.¹ Her har man udnyttet, at skolers mulighed for at dyrke en særlig profil kan være med til at rekruttere og fastholde kompetente lærerkræfter samt skabe spændende og tiltrækkende læringsmiljøer. En strategisk udvidelse af mulighederne for at skabe profilgymnasier særligt blandt udfordrede institutioner vil kunne anvendes som løftestang, der potentielt kan føre til en mere jævn elevfordeling.

Et frit valg med begrænsninger

Som de eksisterende fordelingsregler er i dag, er det muligt, at de unges gymnasievalg ikke nødvendigvis afspejler deres reelle ønsker, men i vid udstrækning er baseret på taktiske overvejelser for at undgå at få tildelt en institution, som de slet ikke har ønsket. Denne tendens findes hovedsageligt i de fordelingsområder, hvor ansørgertallet overstiger kapaciteten. Det skyldes, at førsteprioriteten er et afgørende kriterium for at blive optaget på institutionen. Det vil i praksis sige, at de populære institutioner kun optager unge, der har ønsket institutionen som deres førsteprioritet. Derfor vil unge, der ikke bliver optaget på deres førsteprioritetsinstitution, sandsynligvis blive henvist

1 Se fx UCC 2012: "Evaluering af profilskolekonceptet i Københavns Kommune – en evaluering af konceptets bæredygtighed"

til en institution, som har ledige pladser og ikke til deres anden- eller tredjeprioritet. Derfor er der mange unge, der spekulerer i at prioritere en institution, som de er sikre på at komme ind på jf. afstandskriteriet².

Den store vægt, som førsteprioritetsansøgninger har, og den uigennemsigthed, der er forbundet med omfordelingen af elever på baggrund af deres prioriteringer, er med andre ord en svaghed ved de eksisterende fordelingsregler, som udfordrer den grundlæggende idé om frit institutionsvalg.

Fordelingsregler er ikke det eneste redskab

Med henblik på at kompensere de institutioner, der er udfordret med hensyn til deres elevsammensætning, blev der i 2015 indført et såkaldt socialt taxameter, som justerer de statslige tilskud for socioøkonomiske forskelle i institutionernes elevsammensætning. Her udløser elever, der defineres som frafaldstruede³, højere takster end øvrige elever.⁴ Det sociale taxameter er på den måde tænkt som et middel, der kan give institutionerne sammenlignelige betingelser for at skabe attraktive uddannelsesmiljøer og et højt fagligt niveau, uanset hvilken elevsammensætning de har. Dermed kan det sociale taxameter også medvirke til at skabe et incitament til at optage frafaldstruede elever, hvilket potentielt kan være med til at dæmme op for tendensen til polarisering. Det sociale taxameter er imidlertid endnu nyt, og det er derfor vigtigt at følge, hvordan det på sigt kommer til at påvirke elevfordelingen og elevernes gennemførelse. En undersøgelse fra Kraka peger her på, at det i hvert fald for nogle institutioner er lykkedes at opfylde deres formål som studieforberedende institutioner på trods af skæve elevfordelinger. Undersøgelsen viser, at størstedelen af elever fra ghettområder med et karaktergennemsnit fra grundskolen på mindre end 5,0⁵ fuldfører deres gymnasiale uddannelse, og at mange også påbegynder en videregående uddannelse (Kraka, 2018).

Datagrundlag

Rapporten bygger på en registerbaseret kortlægning af elever på alle STX- og HF-institutioner fra 2009 til 2016 med fokus på karakterer fra grundskolen, herkomst og social baggrund i form af forældres uddannelsesniveau.

Registerundersøgelsen er baseret på oplysninger fra uddannelsesregistre i Styrelsen for It og Læring (STIL) og befolkningsregistre i Danmarks Statistik.

2 <https://www.information.dk/indland/2016/06/ideer-moderniserer-optaget-gymnasiet>

3 Andelen af frafaldstruede elever findes på baggrund af elevernes afgangskarakterer fra grundskolen.

4 Bekendtgørelse nr. 1298 om tilskudsbetaling m.v. til institutioner for erhvervsrettet uddannelse m.v., <https://www.retsinformation.dk/pdfPrint.aspx?id=175661B>.

5 Denne grænseværdi er valgt, fordi det svarer til de nye karakterkrav i gymnasiereformen: Et gennemsnit på mindre end 5,0 i de afsluttende standpunktskarakterer i både 8. og 9. klasse eller ikke-beståede afgangsprøver i enten dansk, matematik, engelsk eller den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi.

Optagelse på gymnasial uddannelse

§ 28

- Optagelsesberettigede ansøgere kan optages på den institution, de har angivet som deres førsteprioritet, hvis der er ledige pladser.
- Hvis der er flere optagelsesberettigede ansøgere med førsteprioritet til en uddannelse på en given institution, skal institutionens leder sende samtlige ansøgninger til fordelingsudvalget. Ansøgere er dog sikre på at blive optaget på deres førsteprioritet, hvis de er: Omgængere, ansøgere til en række særligt tilrettelagte forløb, eliteidrætsudøvere eller ansøgere til Musikalsk Grundkursus/billedkunst.
- Hvis institutionen har fået godkendt en særlig profil, kan institutionens leder afgive en begrundet indstilling til fordelingsudvalget om, hvilke ansøgere som bør optages på institutionen på baggrund af forudsætninger, der er relevante for profilen.

§ 29

- Fordelingsudvalget afgør, hvilke ansøgere der skal optages på den institution, de har angivet som førsteprioritet, på baggrund af afstanden mellem ansøgernes bopæl og uddannelsesstedet.
- Fordelingsudvalget kan lade en ansøger optage på institutionen, hvis vedkommende ikke på anden måde kan få plads på en institution inden for en rimelig transporttid fra sin bopæl (60 minutter med offentlig transport).

§ 30

- Fordelingsudvalget skal fordele overskydende ansøgere sådan, at deres efterfølgende ønsker imødekommes bedst muligt.
- Er der ikke plads på nogen af de ansøgte institutioner, henviser fordelingsudvalget i stedet ansøgeren til en institution, hvis studieretningsudbud omfatter ansøgerens forhåndstilkendegivelser om ønskede studieretninger, inden for en rimelig transporttid fra bopælen.

Kilde: *Optagebekendtgørelsen, kapitel 10: Fordeling af optagelsesberettigede ansøgere.*

2 Indledning

I denne rapport præsenterer vi en registerbaseret kortlægning af udviklingen med hensyn til elevsammensætningen på de almene gymnasier (STX) og HF. Rapporten er den anden af to publikationer, hvor Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) undersøger elevstrømme til ungdomsuddannelserne. I denne rapport fokuserer vi specifikt på elevfordelingen på institutionsniveau på STX og HF.

Baggrunden for rapporten er den aktuelle debat om elevfordeling, hvor man både politisk og inden for sektoren diskuterer, hvorvidt man bør tilstræbe en mere jævn elevfordeling på de enkelte institutioner og i så fald, hvordan det skal gøres.

Debatten udspringer af en bekymring for en stigende polarisering af uddannelsesinstitutionerne, hvor forskellen mellem de enkelte institutioner med hensyn til elevsammensætningen er vokset over tid. En sådan polarisering kan have en række negative konsekvenser – ikke mindst for de institutioner, hvor man i stigende grad har elever med ikke-vestlig baggrund, lave karakterer fra grundskolen eller kommer fra familier, der ikke har tradition for uddannelse – det man kunne kalde ”uddannelsesfremmede” hjem.

Først og fremmest medfører en skæv elevfordeling, at institutionerne har meget forskellige betingelser for at kunne udvikle og opretholde tiltrækkende læringsmiljøer med et højt fagligt niveau. I forlængelse heraf er der risiko for, at tendensen kan være selvforstærkende, således at populære institutioner vokser sig endnu større på bekostning af mindre populære institutioner, hvilket igen kan gøre det svært at bevare et uddannelsesstilbud af høj kvalitet på de udfordrede institutioner. Derudover er der forskning på grundskoleområdet der viser, at elevsammensætningen kan have indflydelse på den enkelte elevs faglige progression gennem en såkaldt kammeratskabseffekt. Flere undersøgelser peger på, at de øvrige elevers karakterniveau og uddannelse påvirkes negativt, hvis andelen af elever fra ressourcetsvage hjem overstiger ca. 30 %. Tilsvarende er der studier, der viser, at fagligt stærke elever kan hjælpe de svage, således at elever fra ressourcetsvage hjem får markant højere karakterer, hvis de har klassekammerater fra mere veluddannede familier. Endelig fremføres det som et argument for en jævn elevfordeling, at mangfoldighed vil øge elevgruppernes gensidige forståelse for hinandens forskelligheder og styrke sammenhængskraften.⁶

Det er på denne baggrund, at man ønsker en jævn elevfordeling på de forskellige STX- og HF-institutioner.

Når en elev søger om optagelse på STX eller HF, er det et fordelingsudvalg, der fordeler eleverne mellem institutionerne i det pågældende geografiske område ud fra fastsatte fordelingsregler. De aktuelle fordelingsregler lægger op til, at eleverne først og fremmest fordeles ud fra deres prioriterede skoleønske. Hvis ansøgertallet overstiger kapaciteten på en institution, fordeles ansøgerne på

6 https://www.aarhusstatsgymnasium.dk/fileadmin/user_upload/Finel_Fordelingsregler_OEST_040118_underskrift__1_.pdf

baggrund af et afstandskriterium, der tilgodeser de elever, der bor tættest på uddannelsesinstitutionen.

Fordelingen af de elever, som ikke kommer ind på deres førsteprioritet, varetages i samarbejde med de øvrige gymnasier i det pågældende fordelingsområde i regi af såkaldte fordelingsudvalg og forpligtende samarbejder. Fordelingsområder er regionalt forankrede områder, hvor man fordeler elever på STX- og HF-institutioner.

Samarbejdet mellem institutionerne er helt centralt for at kunne varetage fordelingen af elever og sikre et varieret udbud af studieretninger og en fornuftig kapacitetsudnyttelse. Men eftersom institutionerne er selvejende og har ansvar for egen økonomi, er der en iboende konkurrence mellem institutionerne, som medfører et behov for en koordinering, der rækker ud over den enkelte institutions egeninteresse. Det forsøger man at håndtere med de bestemmelser, som er fastlagt i bekendtgørelsen om fordelingsudvalg, forpligtende samarbejder og regional kapacitetskoordinering. Selvom samarbejdet ser ud til at fungere de fleste steder, er der i de gældende regler ikke mange incitamenter til at fremme samarbejdet mellem skolerne, og der findes ingen sanktionsmuligheder, hvis skolerne undlader at følge de beslutninger, som træffes i de forpligtende samarbejder.

Regeringsudspil: Bedre fordeling af elever til gymnasier

I forlængelse af polariseringsdebatten kom regeringen i februar 2018 med et udspil om ”Bedre fordeling af elever på gymnasier” som led i det såkaldte ghettoudspil.

Hovedelementer i udspillet:

- Gymnasier får mulighed for at kræve lokale fordelingsregler, som sikrer bedre fordeling af elever, hvis de oplever mange ansøgere til 1.g med udenlandsk herkomst.
- Fordelingsudvalgene får pligt til at iværksætte egnede tiltag, hvis der uden særlige tiltag er udsigt til over 50 % elever med udenlandsk herkomst blandt ansøgerne til et gymnasium.
- Fordelingsudvalgene får mulighed for at beslutte, at enkeltinstitutioner, som oplever udfordringer med elevsammensætningen for en begrænset årrække kan optage op til 50 % af eleverne efter kriterier, som institutionen selv fastsætter.
- Alle gymnasier får mulighed for at oprette profiler og optage op til 25 pct. af eleverne baseret på kriterier, som den enkelte institution selv vælger.
- Gymnasier får ret til at beholde 50 % af undervisningstaxametret for elever, som er bortvist med henvisning til grove overtrædelse af studie- og ordensreglerne, i resten af skoleåret efter bortvisningen.

2.1 Formål

Formålet med undersøgelsen er at skabe et samlet vidensgrundlag, som kan kvalificere de fremadrettede drøftelser af elevfordelingen på STX og HF.

Rapporten bidrager med en kortlægning af, hvor store forskelle der er mellem institutionerne med hensyn til deres elevsammensætning og hvordan forskellene har udviklet sig over tid i de forskellige fordelingsområder. Dermed får vi et billede af, om polariseringen af institutionerne vokser. I forlængelse heraf beskriver vi på institutionsniveau, hvordan andelen af elever med ikke-vestlig baggrund hænger sammen med elevernes karaktergennemsnit fra grundskolen.

Derudover ser vi på, i hvilken udstrækning forskellige elevgrupper får opfyldt deres institutionsønsker, og hvad der kendetegner de institutioner, der har en stor andel af elever, der ikke har valgt institutionen som deres førsteprioritet. Endelig undersøger vi, om der er forskel på danske og ikke-vestlige elevers institutionsønsker, og om ønskerne varierer afhængigt af, om der er tale om et gymnasium, der i forvejen har en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund.

2.2 Baggrund

Diskussionen om elevfordeling udspringer af en bekymring for stigende polarisering af uddannelsesinstitutioner med hensyn til elevsammensætning på de enkelte institutioner.

2.2.1 Kammeratskabseffekten

Flere undersøgelser fra grundskoleområdet underbygger antagelsen om, at elevsammensætningen kan have indflydelse på den enkelte elevs faglige progression gennem den såkaldte kammeratskabseffekt. Kammeratskabseffekten henviser til, at en elevs læring bliver påvirket af klassekammeraternes baggrund, eksempelvis forældrenes uddannelsesniveau og kammeraternes faglige præstationer (Manski 2000; Ryan 2001). Dvs., at det faglige og sociale miljø på skolen kan påvirke den enkelte elevs præstationer. Metodisk er det imidlertid vanskeligt at isolere effekten af klassekammeraters påvirkning (Hoxby 2000; Jæger & Holm 2011), og litteraturen er ikke helt entydig. En række internationale studier viser positiv effekt på den enkelte elevs præstationer, jo bedre de andre elever i klassen eller på skolen præsterer, mens andre studier viser ingen eller ligefrem en negativ effekt (Abdulkadiroglu et al. 2014; Antecol et al. 2016; Hanushek et al. 2003). I en dansk sammenhæng har Beatrice Rangvid på baggrund af PISA-data vist, at der er en negativ sammenhæng mellem andelen tosprogede elever på skolen og både de dansksprogede- og de tosprogede elevers testscorer i læsning, matematik og naturvidenskab (Rangvid, 2007). Derudover viser en undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, at stærke elever hjælper de svage, således at elever fra resourcesvage hjem får markant højere karakterer, hvis de har klassekammerater fra mere veluddannede familier (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2012). Samtidig viser undersøgelsen, at de øvrige elevers karakterniveau og uddannelse påvirkes negativt, hvis andelen af børn fra resourcesvage hjem overstiger ca. 30 %. Derudover er der to danske undersøgelser, der har undersøgt, om elevsammensætningen har betydning for overgange til ungdomsuddannelse (SFI 2010; DAMVAD, 2012). Begge undersøgelser når overordnet set frem til, at en mere ressourcestærk elevsammensætning har positiv betydning for den enkelte elevs overgang til ungdomsuddannelse. I modsætning hertil konkluderer CEPOS i et arbejdspapir, at det, selvom der samlet set kan spores positive effekter af en socioøkonomisk bredt sammensat elevgruppe, primært er de stærke elever, der bliver positivt påvirket af en heterogen elevsammensætning, mens elever fra socioøkonomisk svage hjem klarer sig dårligere end forventet (CEPOS, 2015).

Selvom forskningen ikke er helt entydig, er der altså flere studier der peger på, at en mere jævn elevfordeling kan medføre bedre elevpræstationer samlet set.

2.2.2 Faktorer, der påvirker elevfordelingen

Litteraturen peger på en række faktorer, der har betydning for, hvor polariseret elevsammensætningen er på institutionerne. Selvom litteraturen primært beskæftiger sig med grundskolen, vil mange af de samme faktorer, gøre sig gældende på gymnasieområdet.

Det har først og fremmest betydning for elevsammensætningen, hvor segreret folk i området bor. Jo mere adskilt befolkningsgrupperne bor, desto mere adskilte vil skoledistrikterne være. Dette er naturligvis særligt gældende i grundskolen, hvor alle er forpligtet til at modtage undervisning, men i kraft af afstandskriteriet på gymnasiet er det også en faktor her. Dog er bopælssegregeringen i Danmark relativt lille set i forhold til fx britiske og amerikanske byer (Rangvid, 2007).

En anden faktor, der har betydning for elevfordelingen, er "elevflugt", dvs. forskellige elevgruppers tendens til at søge bort fra skoler, der udfordret med hensyn til deres elevsammensætning. En undersøgelse baseret på københavnske grundskoleelever viser, at elever med dansk baggrund begynder at fravælge den lokale skole, hvis koncentrationen af elever med ikke-dansk baggrund overstiger 35 %. Samtidig fravælger elever med ikke-dansk baggrund ikke i samme grad den lokale skole, hvis andelen af elever med ikke-dansk baggrund stiger (Rangvid, 2009).

Når elever søger bort fra den lokale skole, kan de gøre brug af mulighederne for fleksibelt institutionsvalg inden for det offentlige skolesystem, eller de kan vælge en privatskole. Det har således også betydning for elevfordelingen, i hvilken udstrækning befolkningen gør brug af privatskoler i forhold til offentlige skoler. Jo mindre prisforskel der er mellem privatskoler og offentlige skoler, desto større en andel af befolkningen vil vælge en privatskole til deres børn. I Danmark er prisforskellen langt mindre end i USA og Storbritannien, og derfor vælger større andel af befolkningen i Danmark en privatskole. Dermed vil skolepolariseringen ofte være langt større end bopælssegregeringen i Danmark (Rangvid, 2007). I Danmark er der kommet flere private gymnasier i løbet af de seneste år (EVA, 2018).

Endelig har det betydning, hvilke tiltag myndighederne iværksætter for at udligne og udjævne sociale og etniske ghettoer.

2.2.3 Fordelingsreglerne

En ansøger til STX eller HF har ret til at blive optaget, hvis vedkommende opfylder adgangskravene til uddannelsen. Men hvilket gymnasium ansøgeren bliver optaget på, afhænger af kapaciteten på den søgte institution og de gældende fordelingsregler. Ansøgere, som ikke bliver optaget på deres førstprioritet, optages så vidt muligt på deres anden- eller tredjeprioritet.

Organisering af fordelingsarbejdet

Fordelingen af de ansøgere, som ikke kommer ind på deres førstprioritet, finder sted i samarbejde med de øvrige gymnasier i det pågældende fordelingsområde. Fordelingsområder er regionalt forankrede områder, hvor man fordeler elever på STX- og HF-institutioner ud fra fastsatte fordelingsregler. Der er i alt 16 fordelingsområder i Danmark (se figur 2.1).

Institutioner, som udbyder enten STX eller HF, er forpligtet til at samarbejde med hinanden om at koordinere kapacitet og sikre et tilstrækkeligt og varieret tilbud af studieretninger og valgfag. Dette samarbejde betegnes det forpligtende samarbejde.

Samtidig er institutionerne en del af det fordelingsudvalg, som skal varetage fordelingen af elever, når antallet af ansøgere til en bestemt uddannelse på en institution overstiger den fastsatte kapacitet for den pågældende uddannelse. Fordelingsudvalgenes størrelse varierer fra region til region og omfatter fra 5 til 20 gymnasier. Nogle udvalg har hvert år en krævende opgave foran sig med at få fordelt elever, mens andre udvalg kun har få elever, som ikke kan få opfyldt deres førsteprioritet.

Private gymnasier og HF er ikke en del af de forpligtende samarbejder, men deltager i arbejdet i fordelingsudvalget. Det betyder i praksis, at de private gymnasier bl.a. skal indberette deres kapacitet til udvalget, men de indgår ikke i udvalgenes reelle fordeling af elever og får aldrig henvist elever. Det hænger bl.a. sammen med, at man betaler skolepenge på et privat gymnasium, og man kan derfor ikke henvise elever til et betalingsgymnasium, som de ikke har søgt.

De overordnede fordelingsregler

Fordelingsreglerne lægger op til, at eleverne først og fremmest fordeles ud fra deres prioriterede skoleønsker. Hvis antallet af ansøgere, der har valgt en given institution som deres førsteprioritet, overstiger institutionens kapacitet, skal eleverne imidlertid optages ud fra et afstandskriterium og eventuelt et hensyn til deres studieretningsønske.⁷⁸ Tidligere blev eleverne fordelt på baggrund af transporttiden til uddannelsesinstitutionen, men i 2017 er nye regler trådt i kraft, som betyder, at de elever, som bor nærmest – målt som afstanden via vejnettet – får fortrinsret til det nærmeste gymnasium.⁹ I tætbefolkede områder, hvor der ofte er tale om meget små afstande, kan afstandskriteriet virke arbitrært og svært at operere med.

Bekendtgørelsen giver mulighed for, at fordelingen af elever i forbindelse med enkelte udvalgte profilskoler¹⁰ også kan ske ud fra et hensyn til den enkelte institutions særlige profil. Elevernes individuelle faglige forudsætninger kan her gå forud for afstanden mellem deres bopæl og uddannelsesinstitutionen. For at kunne blive godkendt som en skole med en særlig profil skal institutionen tilbyde en uddannelse, som bygger på særlige faglige forudsætninger hos eleverne, fx en særlig international eller musisk profil. Godkendelsen af profilskoler betyder i praksis, at disse skoler kan håndplukke en del af deres elever. Det har været muligt at blive godkendt som profilskole siden 2006. Derudover er der særlige optageregler for Team Danmark-elever og elever, der søger om optagelse på Musikalsk Grundkursus (MGK).

I slutningen af 2016 fik fordelingsudvalgene mulighed for at søge dispensation for de gældende fordelingsregler i 2017, hvis man i et fordelingsudvalg kunne blive enige om at fastsætte særlige lokale fordelingsregler. Denne løsning er blevet brugt to steder i 2017 - i Midt- og Nordjylland.¹¹ Alle STX-rektorer i Midtjylland Øst er således sammen med Region Midtjylland blevet enige om at justere de fordelingsregler, som gælder for gymnasierne i Aarhus by. Justeringen betyder, at ansøgere fra "socialt udsatte og gymnasiefremmede områder" - defineret ud fra ansøgernes bopælsform - bliver jævnt fordelt på de syv gymnasier i byen.¹²

7 <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=177372#idb9945000-9d91-4b73-b481-c9fea859a15c>

8 Med den nye gymnasiereform er studieretningsønske ikke længere et fordelingskriterium, da eleverne først tilkendegiver deres studieretningsønske efter grundforløbet.

9 <https://www.b.dk/nationalt/nye-regler-giver-lokale-unge-fortrinsret-til-de-populaere-gymnasier>

10 Sankt Annæ Gymnasium, Aurehøj Gymnasium og Rysensteen Gymnasium er godkendt som profilgymnasier. Derudover er Frederiksborg Gymnasium godkendt som profilgymnasium fra og med 2018.

11 <https://gymnasieskolen.dk/kun-faa-elever-flyttes-med-ministerens-dispensation>

12 <https://www.fyens.dk/indland/Udsatte-elever-skal-fordeles-jaevnt-paa-Aarhus-gymnasier/artikel/3220932>

Procedure for fastsættelse af kapacitet

Kapaciteten på det enkelte gymnasium har indflydelse på fordelingen af eleverne. Det kan være en udfordring for de gymnasier, som ikke er så populære, hvis andre gymnasier med stor søgning vælger at sætte deres kapacitet op. I sådanne tilfælde har fordelingsudvalgene ikke mulighed for at flytte eleverne rundt imellem gymnasierne.

I henhold til lovgivningen er proceduren for fastsættelse af kapaciteten, at den enkelte institution fastlægger sin optagelseskapacitet for det kommende år på baggrund af en drøftelse i det forpligtende samarbejde, hvor hver enkelt institution kommer med et oplæg. Regionsrådet orienteres om beslutningen, som er truffet i det forpligtende samarbejde og giver besked til Undervisningsministeriet om regionens samlede kapacitet. I regionens orientering indgår analyser af kapacitetsbehovet på baggrund af den demografiske udvikling og søgemønstret i regionen.

Regionsrådene har mulighed for at indstille til, at der vedtages et "kapacitetsloft" for antallet af elever, der kan optages på de enkelte institutioner. Loftet skal efterfølgende godkendes af undervisningsministeren. Kapacitetsloftet bruges typisk til at sikre elevgrundlaget for mindre institutioner uden for de større byer. Loftet vedtages for op til tre år ad gangen med mulighed for løbende forlængelse.

2.2.4 Udfordringer i samarbejdet mellem institutionerne

Men eftersom institutionerne er selvejende og har ansvar for egen økonomi, er der en iboende konkurrence mellem institutionerne, som medfører et behov for en koordinering, der rækker ud over den enkelte institutions egeninteresse. Det forsøger man at håndtere med de bestemmelser, som er fastlagt i bekendtgørelsen om fordelingsudvalg, forpligtende samarbejder og regional kapacitetskoordinering. Selvom samarbejdet ser ud til at fungere de fleste steder, er der i de gældende styringsregler ikke mange incitamenter til at fremme samarbejdet mellem skolerne, og der findes ingen sanktionsmuligheder, hvis skolerne undlader at følge de beslutninger, som træffes i forbindelse med de forpligtende samarbejder. Der er eksempler på, at rektorer på de gymnasier, der får henvist elever, efterlyser større gennemsigtighed i forbindelse med fordelingen af elever og efterlyser, at modtagende institutioner i højere grad sikres mod, at afgivende gymnasier kan tilbagekalde elever, så snart de får ledige pladser efter studiestart (Pluss Leadership, 2012).

2.2.5 Øvrige tiltag der skal gøre institutionernes vilkår mere lige

Med henblik på at kompensere de institutioner, der er udfordret med hensyn til deres elevsammensætning, blev der i 2015 indført et såkaldt socialt taxameter, som justerer de statslige tilskud for socioøkonomiske forskelle i institutionernes elevsammensætning. Her udløser elever, der defineres som frafaldstruede¹³, højere takster end øvrige elever.¹⁴ Det sociale taxameter er på den måde tænkt som et middel, der kan give institutionerne sammenlignelige betingelser for at skabe attraktive uddannelsesmiljøer og et højt fagligt niveau uanset, hvilken elevsammensætning de har. Dermed kan det sociale taxameter også medvirke til at skabe et incitament til at optage frafaldstruede elever, hvilket potentielt kan være med til at dæmme op for tendensen til polarisering. Det sociale taxameter er imidlertid endnu nyt, og det er derfor vigtigt at følge, hvordan det på sigt kom-

13 Andelen af frafaldstruede elever findes på baggrund af elevernes afgangskarakterer fra grundskolen.

14 Bekendtgørelse nr. 1298 om tilskudsbetaling m.v. til institutioner for erhvervsrettet uddannelse m.v., <https://www.retsinformation.dk/pdfPrint.aspx?id=175661B>.

mer til at påvirke elevfordelingen og elevernes gennemførelse. I forlængelse heraf tyder en undersøgelse fra Kraka på, at i hvert fald nogle institutioner er lykkedes med at opfylde deres formål som studieforbereende institutioner på trods af skæve elevfordelinger. Undersøgelsen viser, at størstedelen af elever fra ghettoområder med et karaktergennemsnit fra grundskolen på mindre end 5,0¹⁵, fuldfører deres gymnasiale uddannelse (Kraka, 2018). Fuldførelsesprocenten er næsten lige så høj (66 %) for elever fra ghettoområder som elever fra andre boligområder (70 %). Samtidig finder de, at der - blandt de elever med lave grundskolekarakterer, der fuldfører en gymnasial uddannelse - er flere elever, der påbegynder en videregående uddannelse (65 %) fra ghettoområderne end elever fra andre boligområder (53 %).

2.3 Design og metode

Rapporten bygger på en registerbaseret kortlægning af elever på alle STX- og HF-institutioner i perioden fra 2009 til 2016 med fokus på herkomst, karakterer fra grundskolen og social baggrund i form af forældres uddannelsesniveau. Kortlægningen er blevet suppleret med et deskstudy, der har haft til formål at skabe et overblik over de aktører, rammer og regler, der findes på området.

Registerundersøgelsen er baseret på oplysninger fra uddannelsesregistre i Styrelsen for It og Læring (STIL) og befolkningsregistre i Danmarks Statistik.

2.3.1 Fordelingsområder

For at kunne belyse eventuelle geografiske forskelle, er alle analyser opdelt på fordelingsområder. Fordelingsområder er regionalt forankrede områder, hvor man fordeler elever på STX- og HF-institutioner ud fra fastsatte fordelingsregler. Der er i alt 16 fordelingsområder i Danmark (jf. figur 2.1 s. 18), hvilket gør det muligt at se på geografiske forskelle på et vist detaljeringsniveau, uden at det bliver for uoverskueligt. Bornholm er pga. sin isolerede beliggenhed ikke en del af et fordelingsområde, men analyseres separat.

Analysen vil særligt fokusere på de geografiske områder, hvor der er store eller voksende forskelle mellem institutionerne med hensyn til deres elevsammensætning.

2.3.2 Analyser

Alle analyser er lavet separat for STX og HF. I det følgende beskriver vi de tre hovedanalyser.

Udvikling med hensyn til elevsammensætning og polarisering

Elevsammensætningen undersøges vha. forskellige indikatorer, herunder:

- Andelen af elever med ikke-vestlig baggrund¹⁶
- Elevernes karaktergennemsnit fra folkeskolens afgangsprøve¹⁷
- Andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem¹⁸

15 Denne grænseværdi er valgt, fordi det svarer til de nye karakterkrav i gymnasiereformen: Et gennemsnit på mindre end 5,0 i de afsluttende standpunktskarakterer i både 8. og 9. klasse eller ikke-beståede afgangsprøver i enten dansk, matematik, engelsk eller den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi.

16 Defineret som både indvandrere og efterkommere fra et ikke-vestligt oprindelsesland.

17 Beregnet som et vægtet gennemsnit af karakterer fra folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik.

18 Defineret som hjem, hvor begge forældres højeste uddannelsesniveau er grundskole.

Analyserne er baseret på oplysninger fra elevregisteret, befolkningens uddannelse og befolkningsregisteret i Danmarks Statistik. De beregnede andele og gennemsnit for institutionerne er udelukkende baseret på de elever, der optræder i registrene i Danmarks Statistik. Der er blandt andet en del elever (17 procent), som ikke har komplette oplysninger i karakterregisteret i Danmarks Statistik, og disse personer indgår derfor ikke i karakteranalyserne. Tallene i denne rapport kan således afvige fra opgørelser, der har anvendt en anden opgørelsesmetode.

Eleverne indgår i beregningen det år, de ifølge elevregisteret påbegynder en ungdomsuddannelse på en given institution. Hvis en elev er omgænger, indgår eleven i analysen flere gange.

Private institutioner er analyseret separat, da de ikke indgår i samarbejdet om fordeling af elever. Vi anvender lineær regressionsanalyse til at teste, om elevgruppen på de enkelte private institutioner adskiller sig signifikant fra den gennemsnitlige elevgruppe i fordelingsområdet. I analysen tages der vha. klyngejustering højde for, at observationer inden for institutionerne ikke er uafhængige.

Et udtryk for polarisering mellem institutionerne i et fordelingsområde er beregnet som differencen mellem den institution, der har den største andel/det højeste gennemsnit, og den institution, der har den mindste andel/det laveste gennemsnit, i hvert fordelingsområde. Forskellen er altså udtrykt i procentpoint eller forskelle i karakterpoint.

Sammenhængen mellem andelen af elever med ikke-vestlig baggrund og karaktergennemsnit på institutionsniveau

Sammenhængen mellem skolernes andel af elever med ikke-vestlig baggrund og deres karaktergennemsnit fra grundskolen beregnes vha. simpel lineær regression og illustreres vha. spredningsdiagrammer.

Sammenhæng mellem elevsammensætning og førsteprioritetsansøgninger

Denne analyse bygger på data fra elevregisteret koblet til data fra den fælles tilmelding til ungdomsuddannelserne (FTU) via optagelse.dk. En del af eleverne mangler oplysninger i FTU, hvis de ikke kommer direkte fra grundskolen. Det gælder især for elever på HF. Derfor behandler denne analyse udelukkende STX. Sammenhængen mellem elevsammensætningen og førsteprioritetsansøgninger belyses vha. analyser både på individniveau og på institutionsniveau. Lineær regressionsanalyse anvendes til at teste, om der er forskelle mellem grupperne, og der tages højde for, at observationer inden for institutionerne ikke er uafhængige vha. klyngejustering.

I alle regressionsanalyser har vi anvendt et signifikansniveau på 5 procent.

2.4 Ekspertbistand

Undersøgelsen følges af ph.d. og seniorforsker i uddannelsesgeografi Karin Topsøe Larsen fra CRT – Center for Regional- og Turismeforskning, der har bidraget til løbende kvalificering af analyser og afrapportering.

2.5 Om projektgruppen

Bag undersøgelsen står en projektgruppe, som har haft det praktiske, metodiske og faglige ansvar. Gruppen består af følgende medarbejdere:

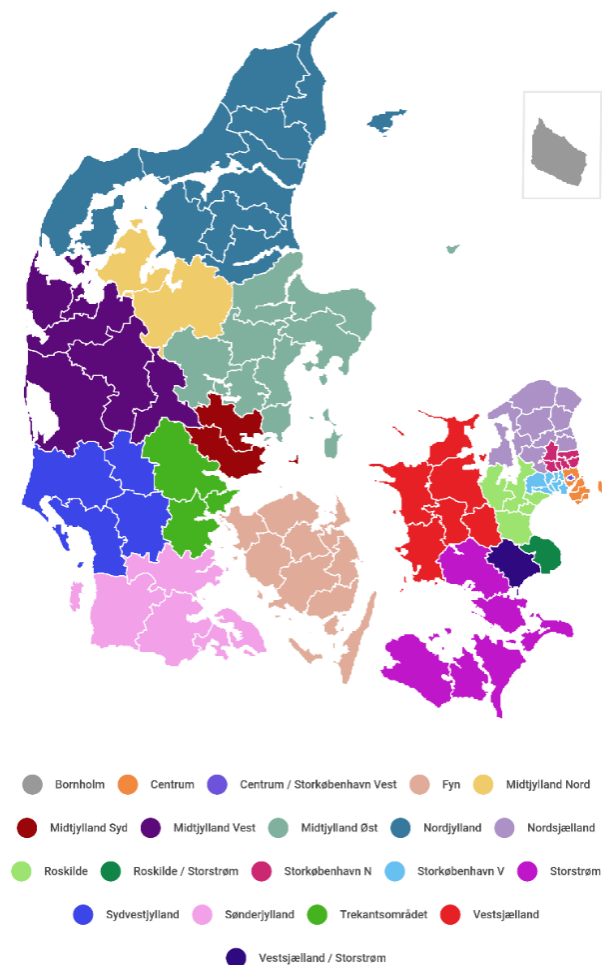
- Seniorkonsulent Mia Uth Madsen (projektleder)

- Chefkonsulent Anne Sophie Madsen
- Konsulent Sara Jekes
- Juniorkonsulent Anne Nissen Bonde.

Undersøgelsen er gennemført i perioden fra november 2017 til april 2018.

FIGUR 2.1

Fordelingsområder

3 Polarisering med hensyn til elevsammensætning på institutionerne

Dette kapitel sætter fokus på udviklingen med hensyn til elevsammensætningen på STX og HF.

Analysen viser, at forskellene med hensyn til elevsammensætningen mellem institutionerne er vokset over tid flere steder, særligt i og omkring landets største byer. Der er i disse områder en tydelig tendens til polarisering.

På STX ses den højeste grad af polarisering mellem institutionerne i fordelingsområderne Storkøbenhavn V (den vestlige del af Storkøbenhavn, herunder vestegnskommunerne, en del af Frederiksberg samt Vanløse og Brønshøj), Centrum (Københavns Kommune) og endelig Midtjylland Øst (Aarhus by og de omkringliggende kommuner, herunder Randers, Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Odder, Skanderborg og Silkeborg). Polariseringen gælder både elevernes herkomst, deres karaktergennemsnit fra grundskolen og deres sociale baggrund i form af forældres uddannelsesniveau.

Overordnet set er tendensen til polarisering den samme for HF som for STX, men HF adskiller sig, ved at der også ses en tendens til polarisering i en række øvrige fordelingsområder. Det drejer sig hovedsageligt om fordelingsområderne Nordjylland (Region Nordjylland) og Storstrøm (Guldborgsund, Lolland, Næstved, Vordingborg samt dele af Faxe og Stevns), hvor der har været en øget polarisering mellem institutionerne med hensyn til elevernes karaktergennemsnit fra grundskolen og deres sociale baggrund.

Endelig viser analysen, at der på STX er en tæt sammenhæng mellem elevernes karakterer fra grundskolen og elevernes herkomst. På HF er denne sammenhæng langt mindre.

Se Appendiks B for en detaljeret oversigt over udviklingen i institutionernes elevsammensætning.

3.1 Elevernes herkomst

Polariseringen i form af forskellene mellem institutionerne, med hensyn til andelen af elever med ikke-vestlig baggrund, er vokset flere steder, primært omkring de større byer. De største forskelle mellem institutionerne ser man – ikke overraskende – i de fordelingsområder, hvor der generelt er en stor andel af unge med ikke-vestlig baggrund, herunder i fordelingsområderne Storkøbenhavn V og Midtjylland Øst (jf. tabel 3.1 og 3.2).

I Storkøbenhavn V er forskellen i 2016 mellem den institution, der har den største andel af elever med ikke-vestlig baggrund, og den institution, der har den mindste andel, 70 procentpoint, mens den i Midtjylland Øst er 55 procentpoint. I fordelingsområderne Storkøbenhavn N og Centrum er forskellen lidt mindre (henholdsvis 43 og 39 procentpoint).

Ser man på udviklingen fra 2009 til 2016, er det ligeledes i fordelingsområderne Storkøbenhavn V, Midtjylland Øst og Storkøbenhavn N, at forskellene er øget mest. I fordelingsområdet Centrum er stigningen i forskellene væsentligt mindre.

I Storkøbenhavn N er det påfaldende, at andelen af elever med ikke-vestlig baggrund på STX kun er øget ganske lidt i perioden (fra 6 % i 2009 til 9 % i 2016), samtidig med at polariseringen næsten er fordoblet.

TABEL 3.1

Forskellen mellem STX-institutioner med hensyn til andelen af elever med ikke-vestlig baggrund i hvert fordelingsområde i 2009 og 2016

Fordelingsområde (Antal STX-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis den største og den mindste andel		Gennemsnitlig andel af ikke-vestlige unge på STX	
	2009	2016	2009	2016
	Procentpoint	Procentpoint	Procent	Procent
Storkøbenhavn V (N = 8)	51	70	21 %	31 %
Midtjylland Øst (N = 15)	28	55	7 %	15 %
Storkøbenhavn N (N = 10)	22	43	6 %	9 %
Centrum (N = 7)	34	39	12 %	15 %
Fyn (N = 11)	19	32	7 %	11 %
Nordjylland (N = 14)	7	20	3 %	7 %
Trekantområdet (N = 5)	14	17	8 %	12 %
Midtjylland Vest (N = 7)	9	16	4 %	9 %
Sydvestjylland (N = 6)	8	13	6 %	8 %
Roskilde (N = 6)	11	12	6 %	7 %
Sønderjylland (N = 6)	9	5	6 %	9 %
Vestsjælland (N = 8)	5	9	6 %	9 %
Nordsjælland (N = 10)	9	9	6 %	7 %
Midtjylland Syd (N = 3)	8	8	7 %	9 %
Storstrøm (N = 5)	11	5	6 %	7 %
Midtjylland Nord (N = 4)	3	3	4 %	6 %
Bornholm (N = 1)	.	.	2 %	1 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: I alt 32.646 elever indgår i analysen i 2016.

Note: ingen forskel på Bornholm (.), da der kun findes én STX-institution.

TABEL 3.2

Forskellen mellem HF-institutioner med hensyn til andelen af elever med ikke-vestlig baggrund i 2009 og 2016

Fordelingsområde (Antal HF-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis den største og den mindste andel		Gennemsnitlig andel af ikke-vestlige unge på HF	
	2009	2016	2009	2016
	Procentpoint	Procentpoint	Procent	Procent
Midtjylland Øst (N = 8)	27	70	9 %	16 %
Storkøbenhavn V (N = 8)	22	50	15 %	30 %
Fyn (N = 10)	26	44	8 %	10 %
Centrum (N = 5)	41	32	28 %	30 %
Nordsjælland (N = 8)	16	25	8 %	13 %
Midtjylland Vest (N = 6)	12	22	5 %	9 %
Nordjylland (N = 14)	9	21	4 %	7 %
Roskilde (N = 6)	22	18	11 %	12 %
Sønderjylland (N = 7)	14	17	7 %	10 %
Storkøbenhavn N (N = 3)	14	16	14 %	22 %
Trekantområdet (N = 5)	13	14	8 %	12 %
Sydvestjylland (N = 6)	14	13	9 %	8 %
Storstrøm (N = 8)	5	12	3 %	6 %
Vestsjælland (N = 8)	13	11	10 %	13 %
Midtjylland Nord (N = 3)	2	6	1 %	5 %
Midtjylland Syd (N = 2)	9	1	9 %	12 %
Bornholm (N = 1)	.	.	2 %	2 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: I alt 8.793 elever indgår i analysen i 2016.

Note: ingen forskel på Bornholm (.), da der kun findes én HF-institution.

På HF-området tegner der sig nogenlunde samme billede som på STX-området (jf. tabel 3.2). Dog er Fyn her blandt de fordelingsområder, der har den største forskel mellem institutionerne i 2016 (44 procentpoint). Når det kommer til udviklingen i perioden fra 2009 til 2016, har udviklingen for HF i Midtjylland Øst været noget mere markant end for STX-institutionerne i samme fordelingsområde. Forskellen mellem HF-institutionerne i dette fordelingsområde er således øget med 43 procentpoint i perioden fra 2009 til 2016.

Hvis man ser på den gennemsnitlige andel af elever med ikke-vestlig baggrund, fremgår det af tabellerne, at langt den største andel af elever med ikke-vestlig baggrund på STX findes i Storkøbenhavn V (tabel 3.1), mens der på HF-området (tabel 3.2) findes en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund i både Storkøbenhavn V, Centrum, Midtjylland Øst og Storkøbenhavn N.

3.2 Elevernes grundskolekarakterer

I flere fordelingsområder er der markante forskelle mellem institutionerne, når det gælder elevernes karaktergennemsnit fra grundskolen. På STX-området er forskellene med hensyn til karaktergennemsnit størst i og omkring de større byer, herunder fordelingsområderne Storkøbenhavn V, Centrum, Storkøbenhavn N og Midtjylland Øst, hvor forskellene i 2016 er på mere end 2 karakterpoint, når man sammenligner institutionen med det højeste karaktergennemsnit og institutionen med det laveste karaktergennemsnit (jf. tabel 3.4).

Det er også i disse fordelingsområder, at forskellene på STX-området er vokset mest i perioden fra 2009 til 2016. Dog med undtagelse af Centrum, hvor forskellen i karaktergennemsnit i stedet er faldet fra 3,1 i 2009 til 2,7 i 2016, svarende til 0,4 karakterpoint.

TABEL 3.3

Forskellen mellem STX-institutioner med hensyn til elevers karaktergennemsnit fra grundskolen i 2009 og 2016

Fordelingsområde (Antal STX-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis det højeste og laveste gennemsnit		Karaktergennemsnit på STX	
	2009	2016	2009	2016
	Karakterpoint	Karakterpoint	Gennemsnit	Gennemsnit
Storkøbenhavn V (N = 8)	2,1	2,8	7,4	7,3
Centrum (N = 7)	3,1	2,7	7,6	7,9
Storkøbenhavn N (N = 10)	1,4	2,3	8	8,1
Midtjylland Øst (N = 15)	1,2	2,0	8,1	8,2
Vestsjælland (N = 8)	1,4	1,5	7,6	7,5
Nordsjælland (N = 10)	1,8	1,4	7,9	8,1
Roskilde (N = 6)	0,6	1,2	7,8	8,2
Fyn (N = 11)	1,3	1,1	7,8	8
Nordjylland (N = 14)	1,1	1,1	7,9	7,9
Midtjylland Vest (N = 7)	0,7	0,8	7,9	8,1
Trekantområdet (N = 5)	0,7	0,7	7,9	8,2
Storstrøm (N = 5)	0,6	0,7	7,5	7,4
Midtjylland Nord (N = 4)	0,4	0,7	8	8,5
Sønderjylland (N = 6)	0,6	0,4	7,8	7,9
Sydvestjylland (N = 6)	0,7	0,2	7,8	8

Fordelingsområde (Antal STX-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis det højeste og laveste gennemsnit		Karaktergennemsnit på STX	
	2009	2016	2009	2016
	Karakterpoint	Karakterpoint	Gennemsnit	Gennemsnit
Midtjylland Syd (N = 3)	0,3	0,1	8,1	7,9
Bornholm (N = 1)	.	.	8	7,5

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: I alt 32.646 elever indgår i analysen i 2016.

Note: ingen forskel på Bornholm (.), da der kun findes én STX-institution.

På HF-området tegner der sig et lidt andet billede. Generelt er forskellene lidt mindre og de største forskelle er ikke koncentreret omkring de store byer (jf. tabel 3.4). Dog er der i Storkøbenhavn V en forskel i samme størrelsesorden som på STX-området, nemlig på 2,6 karakterpoint mellem den institution med det laveste karaktergennemsnit blandt eleverne og den institution med det højeste karaktergennemsnit. I Nordjylland ses den næstestørste karakterforskel mellem institutionerne. Samtidig har Nordjylland oplevet den største stigning i karakterforskel mellem 2009 og 2016, hvor forskellen er steget med 1,2 karakterpoint fra en forskel på 0,7 til en forskel på 1,9 i 2016.

Det er samtidig påfaldende, at karaktergennemsnittet blandt optageeleverne på HF-institutionerne samlet set har været faldende i samtlige fordelingsområder i perioden fra 2009 til 2016 med undtagelse af trekantområdet, Sønderjylland og Vestsjælland, hvor karaktergennemsnittet har været konstant. Generelt er der altså også sket en øget polarisering mellem HF og STX, idet karaktergennemsnittet for elever på STX som helhed er steget i perioden, mens de er faldet på HF (EVA, 2018).

TABEL 3.4

Forskellen mellem HF-institutioner med hensyn til elevers karaktergennemsnit fra grundskolen i 2009 og 2016

Fordelingsområde (Antal HF-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis det højeste og laveste gennemsnit		Karaktergennemsnit på HF	
	2009	2016	2009	2016
	Karakterpoint	Karakterpoint	Gennemsnit	Gennemsnit
Storkøbenhavn V (N = 8)	1,6	2,6	5,5	4,9
Nordjylland (N = 14)	0,7	1,9	5,6	5,2
Storstrøm (N = 8)	0,7	1,5	5,3	4,8
Trekantområdet (N = 5)	1,2	1,4	5,7	5,2
Sønderjylland (N = 7)	0,6	1,3	5,6	5,1
Vestsjælland (N = 8)	0,7	1,3	5,1	5,3
Midtjylland Nord (N = 3)	0,6	1,3	5,9	5,3
Nordsjælland (N = 8)	0,4	1,2	5,5	5,4

Fordelingsområde (Antal HF-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis det højeste og laveste gennemsnit		Karaktergennemsnit på HF	
	2009	2016	2009	2016
	Karakterpoint	Karakterpoint	Gennemsnit	Gennemsnit
Sydvestjylland (N = 6)	1,2	1,2	5,3	4,9
Centrum (N = 5)	0,7	1,1	5,3	5,4
Midtjylland Øst (N = 8)	0,9	1,1	5,7	5,5
Midtjylland Vest (N = 6)	1,5	1	5,9	5,4
Fyn (N = 10)	0,6	0,9	5,8	5,5
Roskilde (N = 6)	0,9	0,7	5,5	4,9
Storkøbenhavn N (N = 3)	0,8	0,4	5,5	5,3
Midtjylland Syd (N = 2)	0,9	0,3	5,6	5,2
Bornholm (N = 1)	.	.	5,8	5

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: I alt 8.237 elever indgår i analysen i 2016.

Note: ingen forskel på Bornholm (.), da der kun findes én HF-institution.

3.3 Elevernes sociale baggrund

I dette afsnit belyses forskelle mellem institutionerne med hensyn til elevernes sociale baggrund med udgangspunkt i en opgørelse af andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem, defineret som hjem, hvor begge forældres højeste uddannelsesniveau er grundskole.

Også her ser man en tendens til, at forskellene med hensyn til elevernes sociale baggrund er størst i fordelingsområderne omkring de større byer. Generelt er forskellene mindre på STX-området end på HF-området. Det hænger bl.a. sammen med, at andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem generelt er mindre på STX end på HF, hvilket også ses i tabel 3.5 og 3.6 (kolonnerne til højre).

På STX-området er forskellen med hensyn til andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem størst i Storkøbenhavn V, hvor der i 2016 var en forskel på 23 procentpoint mellem institutionen med den største andel af elever fra uddannelsesfremmede hjem og institutionen med den mindste andel.

Fordelingsområderne med de næststørste forskelle er Storkøbenhavn N, Centrum og Midtjylland Øst, men her er forskellene betydeligt mindre (11-13 procentpoint i 2016). Centrum har ikke oplevet nogen stigning i andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem, og Fyn har sågar oplevet et betydeligt fald i forskellen mellem institutionerne – fra 12 procentpoint i 2009 til 6 procentpoint i 2016.

TABEL 3.5

Forskellen mellem STX-institutioner med hensyn til andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem i hvert fordelingsområde i 2009 og 2016

Fordelingsområde (Antal STX-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis den største og den mindste andel		Gennemsnitlig andel af unge fra uddannelsesfremmede hjem på STX	
	2009	2016	2009	2016
	Procentpoint	Procentpoint	Procent	Procent
Storkøbenhavn V (N = 8)	19	23	8 %	9 %
Storkøbenhavn N (N = 10)	7	13	2 %	3 %
Centrum (N = 7)	12	12	5 %	5 %
Midtjylland Øst (N = 15)	7	11	3 %	3 %
Fyn (N = 11)	12	6	4 %	4 %
Nordjylland (N = 14)	6	6	3 %	4 %
Midtjylland Vest (N = 7)	6	5	4 %	3 %
Vestsjælland (N = 8)	4	5	4 %	4 %
Roskilde (N = 6)	4	5	3 %	3 %
Midtjylland Nord (N = 4)	5	5	4 %	3 %
Nordsjælland (N = 10)	6	4	3 %	3 %
Sydvestjylland (N = 6)	6	4	5 %	4 %
Trekantområdet (N = 5)	4	3	4 %	5 %
Storstrøm (N = 5)	4	3	5 %	5 %
Sønderjylland (N = 6)	5	3	3 %	3 %
Midtjylland Syd (N = 3)	4	1	5 %	6 %
Bornholm (N = 1)	.	.	2 %	4 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: I alt 32.504 elever indgår i analysen i 2016.

Note: ingen forskel på Bornholm (.), da der kun findes én STX-institution.

På HF-området er forskellene institutionerne imellem med hensyn til andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem betydeligt større end på STX-området (jf. tabel 3.6). Her er forskellen størst i Midtjylland Øst, hvor der i 2016 er en forskel på 35 procentpoint mellem institutionen med den største andel af elever fra uddannelsesfremmede hjem og institutionen med den mindste andel. Derudover er der en række andre fordelingsområder, hvor der også er en høj grad af polarisering mellem institutionerne, i særdeleshed Storkøbenhavn V, Storstrøm og Nordjylland, der alle har en forskel på 20 procentpoint eller mere.

Ser man på udviklingen i perioden fra 2009 til 2016, fremgår det af tabellen, at især Midtjylland Øst og Storstrøm har oplevet en stigende grad af polarisering, mens Trekantområdet, Roskilde og Sydvestjylland har oplevet en faldende grad af polarisering. Det er især påfaldende, at polariseringen i

Storstrøm er øget så meget (13 procentpoint), når andelen af unge fra uddannelsesfremmede hjem på HF har ligget nogenlunde konstant på omkring 13 % i perioden.

TABEL 3.6

Forskellen mellem HF-institutioner med hensyn til andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem i hvert fordelingsområde i 2009 og 2016

Fordelingsområde (Antal HF-institutioner)	Forskel mellem institutioner med henholdsvis den største og den mindste andel		Gennemsnitlig andel af unge fra uddannelsesfremmede hjem på HF	
	2009	2016	2009	2016
	Procentpoint	Procentpoint	Procent	Procent
Midtjylland Øst (N = 8)	13	35	8 %	9 %
Storkøbenhavn V (N = 8)	17	22	9 %	11 %
Storstrøm (N = 8)	8	21	13 %	12 %
Nordjylland (N = 14)	15	20	10 %	9 %
Sønderjylland (N = 7)	9	17	7 %	11 %
Fyn (N = 10)	14	15	8 %	9 %
Vestsjælland (N = 8)	10	14	10 %	12 %
Sydvestjylland (N = 6)	21	13	12 %	14 %
Midtjylland Nord (N = 3)	5	13	7 %	10 %
Midtjylland Vest (N = 6)	10	12	8 %	13 %
Centrum (N = 5)	8	12	13 %	12 %
Nordsjælland (N = 8)	9	12	7 %	8 %
Roskilde (N = 6)	17	8	6 %	9 %
Trekantområdet (N = 5)	17	8	10 %	12 %
Storkøbenhavn N (N = 3)	6	7	7 %	8 %
Midtjylland Syd (N = 2)	6	2	11 %	15 %
Bornholm (N = 1)	.	.	4 %	5 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: I alt 8.793 elever indgår i analysen i 2016.

Note: ingen forskel på Bornholm (.), da der kun findes én HF-institution.

3.4 Sammenhæng mellem andelen af elever med ikke-vestlig baggrund og karaktergennemsnit

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvordan forskellige aspekter af elevsammensætningen hænger sammen på institutionsniveau. Vi har valgt at fokusere på andelen af elever med ikke-vestlig baggrund og karaktergennemsnit, da det er i forbindelse med de to indikatorer, at vi ser den største

variation mellem institutionerne. Samtidig er det to af de elevkarakteristika, der har været bragt på banen i forbindelse med debatten om elevfordeling.

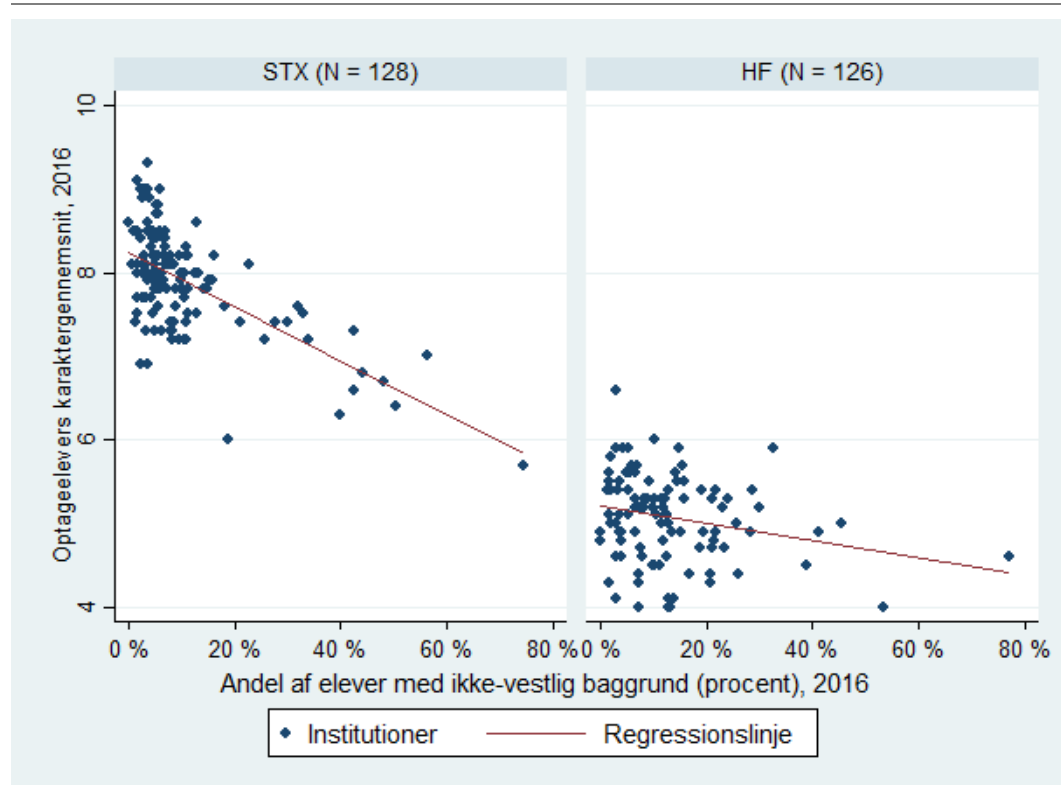
Nedenstående figur (3.1) viser sammenhængen på institutionsniveau mellem andelen af elever med ikke-vestlig baggrund og optageelevernes karaktergennemsnit i 2016.

Det fremgår tydeligt, at der på STX er en stærk sammenhæng mellem andelen af elever med ikke-vestlig baggrund og optageelevernes karaktergennemsnit fra grundskolen. Til gengæld ser man kun en beskednen sammenhæng, når det kommer til HF. Dette fund stemmer fint overens med resultaterne i de foregående afsnit, der indikerer, at der blandt HF-institutionerne i nogle fordelingsområder, hvor andelen af elever med ikke-vestlig baggrund ikke er så stor, alligevel er tegn på en udtalt polarisering af institutioner med hensyn til optageelevernes karakterer og andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem.

Når man ser på institutionsplottet, fremgår det også, at langt de fleste institutioner ligger forholdsvis samlet. Fx har hovedparten af STX-institutionerne et karaktergennemsnit på ca. 8 og en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på omkring 10 %. I alt 12 STX-institutioner placerer sig omkring regressionslinjen med en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på mere end 30 % og et lavere karaktergennemsnit end 8. Det tilsvarende antal HF-institutioner er 6.

FIGUR 3.1

Korrelation mellem karakterer og andelen af elever med ikke-vestlig baggrund i 2016 på institutionsniveau

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: ekskl. private institutioner.

Note: regressionskoefficient $\beta_{\text{stx}} = -0,032$ (p-værdi < 0,001).

Note: regressionskoefficient $\beta_{\text{hf}} = -0,010$ (p-værdi = 0,014).

3.5 Udvikling i elevsammensætningen på de private institutioner

Som alternativ til de almindelig STX- og HF-skoler findes der en række private alternativer, som er del af det eksisterende institutionsudvalg i Danmark. Tabel 3.7 og tabel 3.8 giver en oversigt over de private STX- og HF-institutioner i Danmark og udviklingen i elevsammensætningen på disse institutioner. Tabellen gør det også muligt at sammenligne elevsammensætningen på de forskellige institutioner med den gennemsnitlige elevgruppe på henholdsvis STX og HF i de pågældende fordelingsområder.

TABEL 3.7

Udvikling i elevsammensætningen på de private STX-institutioner

Fordelingsområde	Andel af elever med ikke-vestlig baggrund		Karakterer		Andel af elever fra uddannelsesfremmede hjem	
	Procent		Gennemsnit		Procent	
Institution	2009	2016	2009	2016	2009	2016
Nordsjælland (samlet på STX)		(7 %)		(8,1)		(3 %)
Nordsjællands Grundskole og Gymnasium samt HF	8 %	2 %**	7,9	7,7**	4 %	0 %**
Storkøbenhavn N (samlet på STX)		(9 %)		(8,1)		(3 %)
Marie Kruses Skole	4 %	2 %**	7,8	8,9**	3 %	0 %**
Copenhagen International School*	5 %	17 %**	4,6	4,1**	.	.
Bagsværd Kostskole og Gymnasium	6 %	5 %	7,8	8,8**	2 %	2 %
Centrum (samlet på STX)		(15 %)		(7,9)		(5 %)
Ingrid Jespersens Gymnasieskole	5 %	2 %**	7,9	9,1**	2 %	1 %**
Niels Steensens Gymnasium	36 %	8 %	6,0	7,6	8 %	6 %
N. Zahles Gymnasieskole	10 %	7 %	7,6	8,6	4 %	2 %
Det frie Gymnasium	2 %	3 %	7,5	8,1	3 %	0 %**
Københavns Private Gymnasium	.	74 %**	.	6,1**	.	28 %**
Storkøbenhavn V (samlet på STX)		(31 %)		(7,3)		(9 %)
Johannesskolen	5 %	11 %**	7,7	7,9	2 %	2 %**
Brøndby Gymnasium	10 %	2 %**	7,3	7,6	2 %	1 %**
Høje Taastrup Private Gymnasium*	.	86 %**	.	5,0**	.	31 %**
Fyn (samlet på STX)		(11 %)		(8,0)		(4 %)
Skolerne i Oure	0 %	0 %**	7,4	7,5**	0 %	6 %**
Sønderjylland (samlet på STX)		(9 %)		(7,9)		(3 %)
Deutsches Gymnasium für Nordschleswig*	4 %	7 %**	6,7	6,8**	4 %	0 %**

Fordelingsområde	Andel af elever med ikke-vestlig baggrund		Karakterer		Andel af elever fra uddannelsesfremmede hjem	
	Procent		Gennemsnit		Procent	
Institution	2009	2016	2009	2016	2009	2016
Storstrøm (samlet på STX)		(7 %)		(7,4)		(5 %)
Herlufsholm Skole og Gods	3 %	2 %**	8,1	8,1**	3 %	2 %**
Midtjylland Syd (samlet på STX)		9 %		7,9		(6 %)
Vejlefjordskolen*	4 %	4 %	7,1	6,8**	4 %	7 %**
Midtjylland Vest (samlet på STX)		(9 %)		8,1		(4 %)
Det Kristne Gymnasium	4 %	3 %**	7,3	8,2	6 %	3 %
Midtjylland Øst (samlet på STX)		(15 %)		(8,2)		(3 %)
Aarhus Private Gymnasium*	.	72 %**	.	5,4**	.	35 %**

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: På grund af utilstrækkelige eller manglende oplysninger er følgende institutioner ikke inddraget: Prins Henriks Skole, Sankt Petri Skole, International School of Hellerup (Centrum), Hindholm STX (Storstrøm).

Note: I alt 1.550 elever indgår i analysen i 2016.

Note: * Indikerer, at N er mindre end 50.

Note: **Indikerer, at elevgruppen på den enkelte skole adskiller sig signifikant fra den gennemsnitlige elevgruppe i fordelingsområdet i 2016 (p-værdi < 0,05).

Først og fremmest kan man se, at størstedelen af de private STX-institutioner er beliggende i Hovedstadsområdet, herunder i Centrum, Storkøbenhavn N, Storkøbenhavn V og Nordsjælland. Det fremgår også af tabellen, at der er en tendens til to typer af private STX-institutioner: institutioner, med et markant stærkere elevgruppe end den gennemsnitlige elevgruppe i fordelingsområdet og institutioner med en international eller tosproget profil, hvor elevgruppen generelt er svagere, defineret ud fra de undersøgte indikatorer. Den førstnævnte gruppe er klart den største.

Hvis man ser på udviklingen over tid, er der en tendens til øget polarisering, idet elevgruppen på de institutioner, der i forvejen har en stærkt elevgruppe, ser ud til at blive endnu stærkere. Hvad angår gruppen af institutioner med en international eller tosproget profil er hovedparten af disse institutioner relativt nyåbnede, og derfor har det ikke været muligt at undersøge udviklingen over en længere periode.

TABEL 3.8

Udvikling i elevsammensætningen på de private HF-institutioner

Fordelingsområde	Ikke-vestlig baggrund		Karakterer		Uddannelsesfremmede hjem	
	Procent		Gennemsnit		Procent	
Institution	2009	2016	2009	2016	2009	2016
Nordsjælland		(13 %)		(5,4)		(8 %)
Nordsjællands Grundskole og Gymnasium samt HF*	12 %	11 %	5,2	5,5	12 %	7 %

Fordelingsområde	Ikke-vestlig baggrund		Karakterer		Uddannelsesfremmede hjem	
	Procent		Gennemsnit		Procent	
Institution	2009	2016	2009	2016	2009	2016
Storkøbenhavn N		(22 %)		(5,3)		(8 %)
Gentofte Studenterkursus*	13 %	40 %**	6,4	6,4**	7 %	9 %
Centrum		(30 %)		(5,4)		(12 %)
Akademisk Studenterkursus	40 %	80 %**	5,3	6**	13 %	21 %**
Det frie Gymnasium	2 %	2 %**	6,3	6,3**	5 %	6 %**
Sønderjylland		(10 %)		(5,1)		(11 %)
Kostskolen i Sønderjylland*	4 %	7 %	6,7	7,6**	11 %	4 %**
Nordjylland		(7 %)		(5,2)		(9 %)
Aalborg Studenterkursus	9 %	14 %**	5,8	6,4**	12 %	6 %**

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: I alt 461 elever indgår i analysen i 2016.

Note: * indikerer, at N er mindre end 50.

Note: **indikerer, at elevgruppen på den enkelte skole adskiller sig signifikant fra den gennemsnitlige elevgruppe i fordelingsområdet i 2016 (p-værdi < 0,05).

Tabellen viser, at der på HF generelt er langt færre private alternativer. Derudover er der ikke så tydelige mønstre med hensyn til elevsammensætningen. Enkelte af de private HF-institutioner (Akademisk Studenterkursus og Gentofte Studenterkursus), har en meget stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund sammenlignet med gennemsnittet i fordelingsområdet. Til gengæld er karaktergennemsnittet på disse institutioner højere end gennemsnittet i fordelingsområdet.

3.6 Fordelingsområder med høj grad af polarisering

I de følgende afsnit ser vi nærmere på nogle af de fordelingsområder, hvor polariseringen er størst. Formålet er at få et større indblik i, hvilke tendenser på institutionsniveau der ligger til grund for de observerede forskelle. Vi præsenterer kun resultater for udvalgte indikatorer for elevsammensætningen i de enkelte fordelingsområder, men billedet er nogenlunde det samme, uanset hvilken indikator man ser på, medmindre andet fremgår.

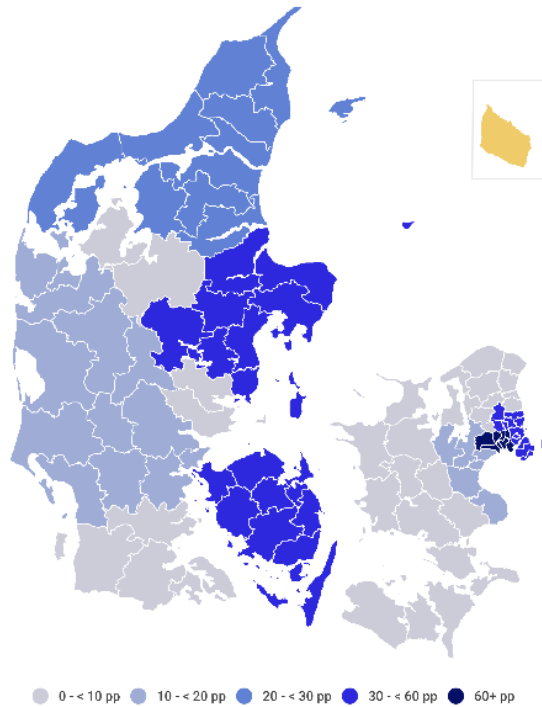
Figur 3.2 og 3.3 nedenfor giver et overblik over polariseringen i de enkelte fordelingsområder i 2016 med hensyn til hver af de undersøgte indikatorer.

De mørke områder på kortene indikerer store forskelle mellem institutionerne – og dermed stor polarisering. Det fremgår tydeligt, at de polariserede områder er afgrænset til fordelingsområderne omkring de store byer, når det gælder STX-institutionerne, mens der på HF-området også er polarisering i Nordjylland og Storstrøm, når det drejer sig om elevernes grundskolekarakter og andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem. Det ser altså ud til, at det i langt de fleste tilfælde er sådan, at polariseringen af institutionerne vedrører elevsammensætningen bredt set, herunder herkomst, karakterer og social baggrund.

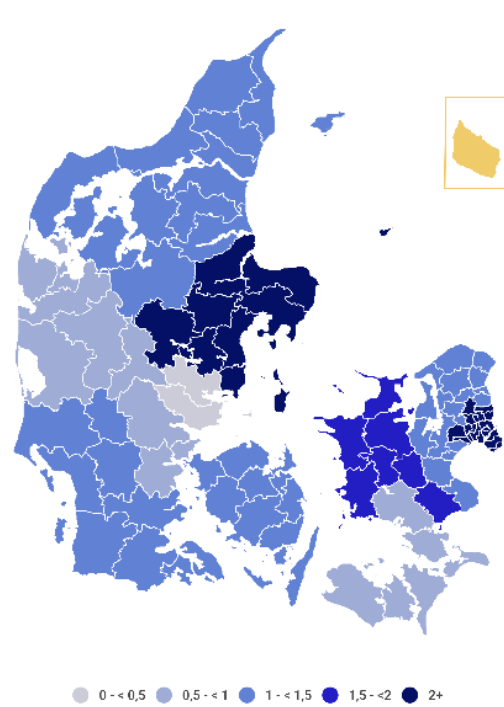
FIGUR 3.2

Polarisering med hensyn til institutionernes elevsammensætning i 2016 på STX

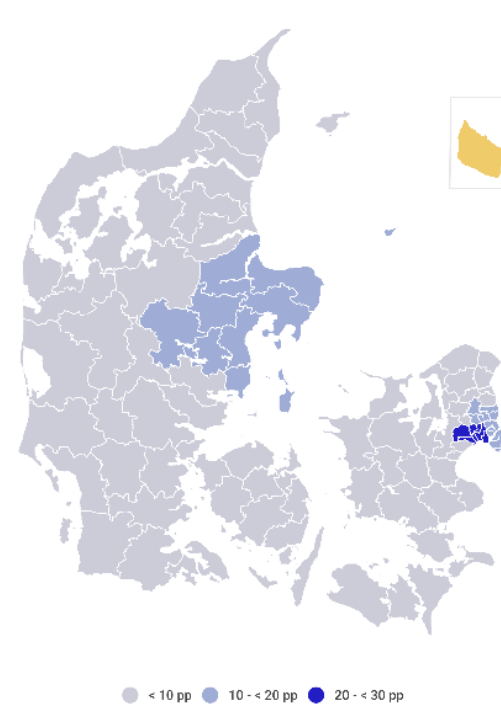
Ikke-vestlige elever - STX 2016

Karaktergennemsnit - STX 2016

Uddannelsesfremmede hjem - STX 2016

Kilde: Danmarks Statistik

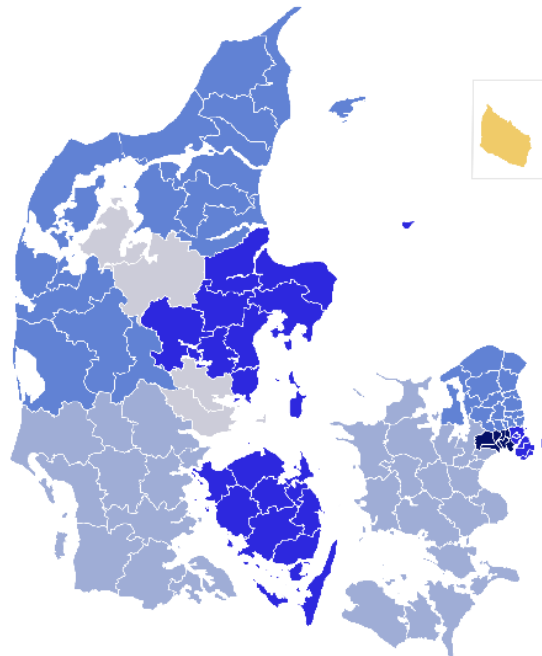
Note: Ekskl. private institutioner

Note: Forskel i procentpoint betegnes "pp" i figuren.

FIGUR 3.3

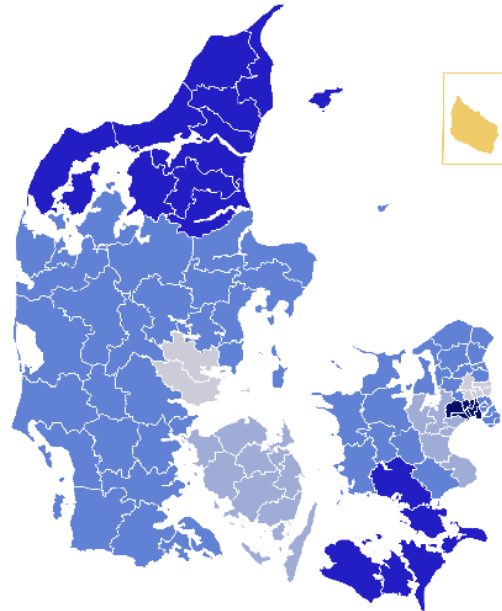
Polarisering med hensyn til institutionernes elevsammensætning i 2016 på HF

Ikke-vestlige elever - HF 2016

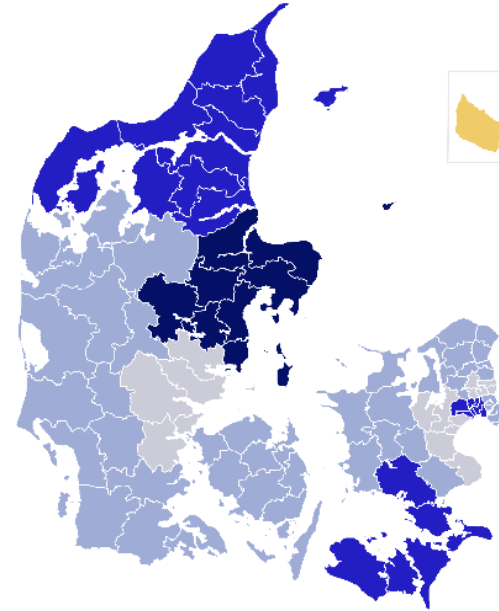
0 - < 10 pp 10 - < 20 pp 20 - < 30 pp 30 - < 60 pp 60+ pp

Karaktergennemsnit - HF 2016

0 - < 0,5 0,5 - < 1 1 - < 1,5 1,5 - < 2 2+

Uddannelsesfremmede hjem - HF 2016

< 10 pp 10 - < 20 pp 20 - < 30 pp 30+ pp

Kilde: Danmarks Statistik

Note: Ekskl. private institutioner

Note: Forskel i procentpoint betegnes "pp" i figuren.

3.6.1 Storkøbenhavn V

Fordelingsområdet Storkøbenhavn V dækker den vestlige del af Storkøbenhavn, herunder vestegnskommunerne, en del af Frederiksberg samt Vanløse og Brønshøj. Storkøbenhavn V skiller sig ud ved at have en høj grad af polarisering i elevsammensætningen. Polariseringsen af områdets institutioner gælder alle tre undersøgte indikatorer og gælder både STX-institutioner og HF-institutioner. Som eksempel ser vi nærmere på fordelingen af elever med ikke-vestlig baggrund.

Ikke-vestlig baggrund

Storkøbenhavn V er det fordelingsområde i landet med den største andel af unge med ikke-vestlig baggrund (37 % på STX og 22 % på HF i 2016). I 2016 var der en forskel på 70 procentpoint mellem STX-institutionen med den største andel af elever med ikke-vestlig baggrund og STX-institutionen med den mindste andel af elever med ikke-vestlig baggrund. Det hænger bl.a. sammen med, at fordelingsområdet er et sammensat område, der dækker meget forskellige kvarterer, herunder dele af Frederiksberg. På HF-området var den tilsvarende forskel noget mindre, men stadig meget stor set i forhold til de øvrige fordelingsområder – nemlig 50 procentpoint. Dette er en markant stigning sammenlignet med 2009, hvor forskellen mellem elevgrupperne på STX-området var 51 procentpoint, mens forskellen på HF-området var 22 procentpoint.

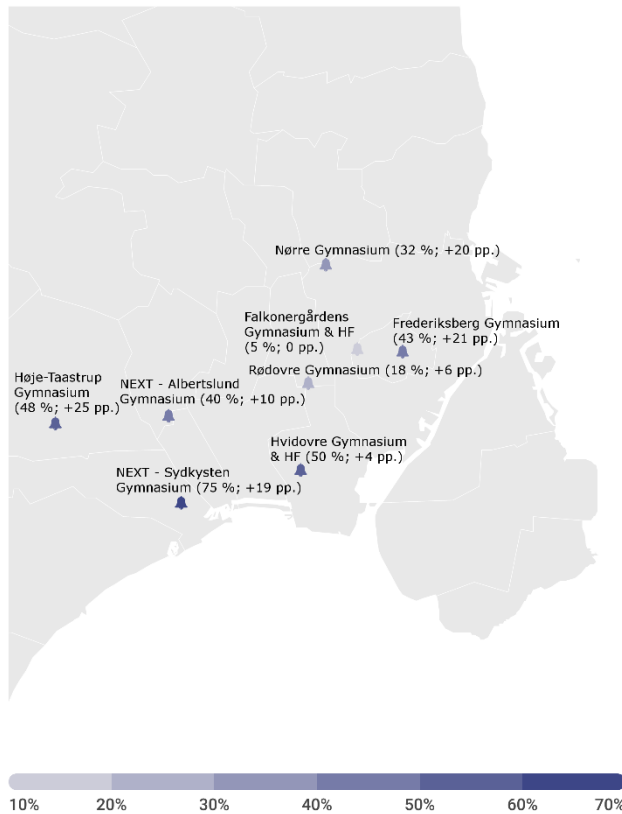
Når man ser på institutionslandskabet på STX-området (figur 3.3), fremgår det, at der er en lang række institutioner, der har en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund. Kun Rødovre Gymnasium og Falkonergårdens Gymnasium & HF har en andel på mindre end 30 %. I forlængelse heraf afspejler den øgede polarisering mellem institutionerne en markant stigning i andelen af elever med ikke-vestlig baggrund på en række institutioner i området, herunder Høje-Taastrup Gymnasium, Frederiksberg Gymnasium, Nørre Gymnasium og NEXT – Sydkysten Gymnasium, der alle har oplevet en stigning på omkring 20 procentpoint. Blandt disse institutioner er det Høje-Taastrup Gymnasium og NEXT – Sydkysten Gymnasium, der i 2016 har den største andel af elever med ikke-vestlig baggrund. Omvendt har Falkonergårdens Gymnasium & HF ikke oplevet nogen stigning i perioden og har dermed fortsat en meget lille andel af elever med ikke-vestlig baggrund.

Selvom graden af polarisering er lidt mindre på HF-området, er forøgelsen større end på STX-området, idet forskellen er øget fra 22 procentpoint i 2009 til 50 procentpoint i 2016. I den forbindelse viser figur 3.3, at det på HF-området er nogle få institutioner, der skiller sig ud ved at have en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund. Her er der kun tre institutioner, der har en andel på mere end 30 %, og den øgede polarisering afspejler især, at andelen af elever med ikke-vestlig baggrund er øget markant på HF & VUC København Syd, mens andelen er stabil eller sågar faldet på andre institutioner, herunder Falkonergårdens Gymnasium & HF og NEXT – Albertslund Gymnasium.

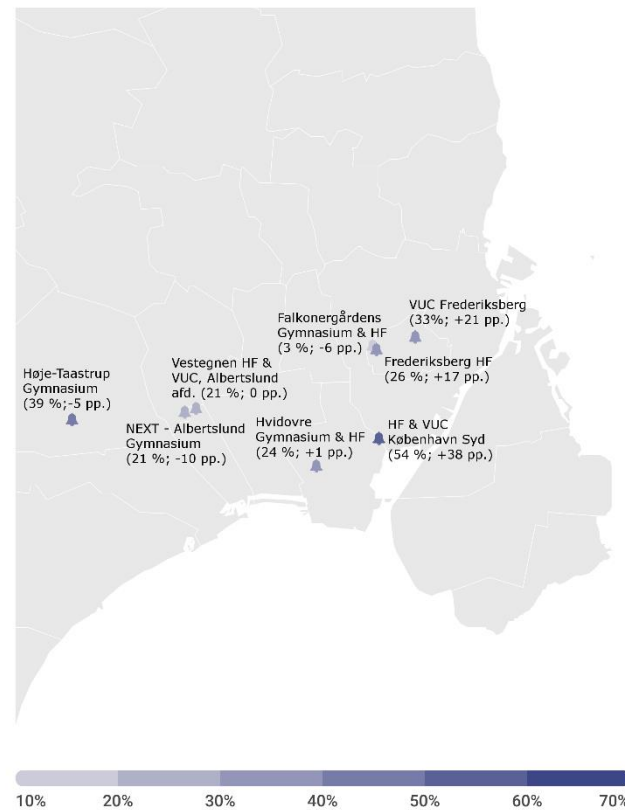
FIGUR 3.4

Storkøbenhavn V: andel af elever med ikke-vestlig baggrund på STX og HF i 2016 samt udviklingen siden 2009

STX

HF

Kilde: Danmarks Statistik

Note: Parentesen angiver andelen i 2016 (%) og udviklingen siden 2009 i procentpoint, angivet som pp. i figuren.

Note: Ekskl. private institutioner.

3.6.2 Centrum

Fordelingsområdet Centrum, som dækker det meste af Københavns Kommune, er et fordelingsområde med en høj grad af polarisering i elevsammensætningen – særligt med hensyn til elever med ikke-vestlig baggrund. Med hensyn til de øvrige elevkarakteristika er polariseringstendensen størst blandt STX-institutionerne. Når man ser på udviklingen i polariseringen i Centrum siden 2009, har stigningen generelt været lille, og polariseringen har sågar i flere tilfælde været faldende. Som eksempel ser vi nærmere på fordelingen af elever med ikke-vestlig baggrund, som er det elevkarakteristikum, hvor institutionerne er mest polariserede.

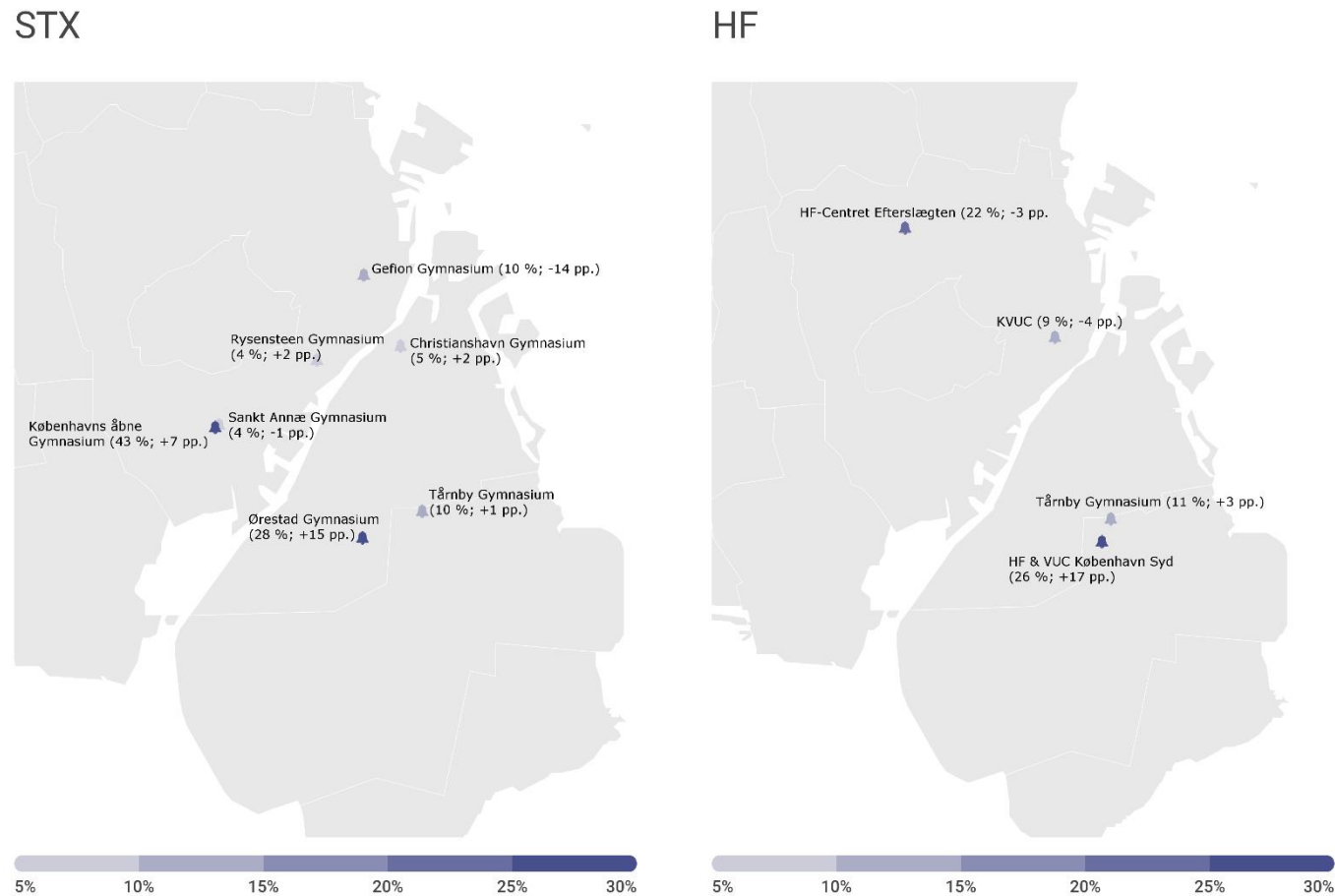
Ikke-vestlig baggrund

På STX-området er det kun Københavns åbne Gymnasium, der har en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på mere end 30 %. Derudover har Ørestad Gymnasium oplevet en betydelig stigning i perioden fra 2009 til 2016. Omvendt har Gefion Gymnasium oplevet et fald i andelen af elever med ikke-vestlig baggrund (14 procentpoint), fra institutionen blev oprettet som en fusion af Metropolitanskolen og Østre Borgerdyd Gymnasium i 2010. De to profilgymnasier i Centrum, Rysensteen Gymnasium og Sankt Annæ Gymnasium, er de institutioner, der har den mindste andel af elever med ikke-vestlig baggrund.

Blandt HF-institutionerne er det særligt en stigning i andelen af elever med ikke-vestlig baggrund på HF & VUC Syd, der har bidraget til en øget polarisering mellem institutionerne med hensyn til elevernes herkomst. I 2016 er der dog stadig ingen institutioner, der har en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på mere end 30 %.

FIGUR 3.5

Centrum: andel af elever med ikke-vestlig baggrund på STX og HF i 2016 samt udviklingen siden 2009

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Ekskl. private institutioner.

Note: Parentesen angiver andelen i 2016 (%) og udviklingen siden 2009 i procentpoint, angivet som pp. i figuren.

3.6.3 Midtjylland Øst

Midtjylland Øst dækker Aarhus by og de omkringliggende kommuner, herunder Randers, Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Odder, Skanderborg og Silkeborg. Midtjylland Øst er karakteriseret ved generelt at have en høj grad af polarisering mellem institutionerne med hensyn til de tre undersøgte indikatorer. Billedet er dog lidt forskelligt, afhængigt af om der er tale om STX- eller HF-institutioner. Når det gælder optageelevernes karaktergennemsnit, er polariseringen mest udtalt på STX-området, mens der på HF-området er størst polarisering med hensyn til andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem. Vi ser nærmere på fordelingen af elever med ikke-vestlig baggrund, som er et elevkarakteristikum med en høj grad af polarisering på både STX- og HF-området.

Ikke-vestlig baggrund

Midtjylland Øst er et af de fordelingsområder med den største andel af elever med ikke-vestlig baggrund. På STX er andelen 15 %, og på HF er den helt oppe på 27 %. Samtidig var der i 2016 en høj grad af polarisering mellem de enkelte institutioner med hensyn til elevernes baggrund. Her var der i 2016 en forskel på 55 procentpoint mellem STX-institutionen med den største andel af elever med ikke-vestlig baggrund og STX-institutionen med den mindste andel. Den tilsvarende forskel mellem elevgrupperne blandt HF-institutioner var 70 procentpoint. I 2009 var forskellene 28 procentpoint blandt STX-institutionerne og 27 procentpoint blandt HF-institutionerne, svarende til en stigning på 27 procentpoint på STX-området og 43 procentpoint på HF-området. Der er således tale om en markant forøgelse af polariseringen, særligt på HF-området.

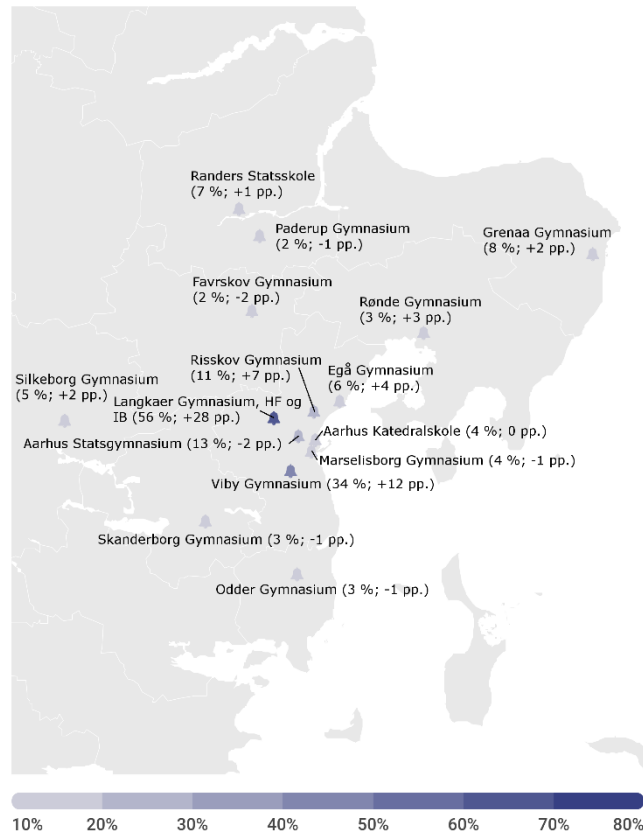
Den øgede polarisering på STX-området er bl.a. et resultat af, at Langkaer Gymnasium, HF og IB World School har oplevet en betydelig stigning i andelen af elever med ikke-vestlig baggrund, mens de fleste øvrige gymnasier har fastholdt en lille andel. Dog har Viby Gymnasium også oplevet en vis stigning og har i 2016 en relativt stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund. Således er der i 2016 to STX-institutioner i Midtjylland Øst, der har en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på mere end 30 %.

Blandt HF-institutionerne er det især en markant stigning i andelen af elever med ikke-vestlig baggrund på Langkaer Gymnasium, HF og IB World School (HF), der har bidraget til den øgede polarisering. Derudover har der også været en betydelig stigning på Viby Gymnasium og VUC Skanderborg-Odder Center for Uddannelse, selvom sidstnævnte stadig kun har en mindre andel af elever af ikke-vestlig herkomst. Således er der i 2016 to HF-institutioner i Midtjylland Øst med en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på mere end 30 %, hvor Langkær Gymnasium tegner sig for langt den største andel.

FIGUR 3.6

Midtjylland Øst: andel af elever med ikke-vestlig baggrund på STX og HF i 2016 samt udviklingen siden 2009

STX

HF

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Ekskl. private institutioner.

Note: Parentesen angiver andelen i 2016 (%) og udviklingen siden 2009 i procentpoint, angivet som pp. i figuren.

3.6.4 Storstrøm

Fordelingsområdet Storstrøm omfatter kommunerne Guldborgsund, Lolland, Næstved og Vordingborg samt dele af Faxe og Stevns. Storstrøm skiller sig ud, ved at der er en høj grad af polarisering af institutionerne på HF-området med hensyn til optageelevernes karaktergennemsnit og andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem. Polariseringen er lige så omfattende som i nogle af fordelingsområderne omkring de større byer. Som eksempel ser vi nærmere på optageelevernes karaktergennemsnit på de forskellige institutioner i området.

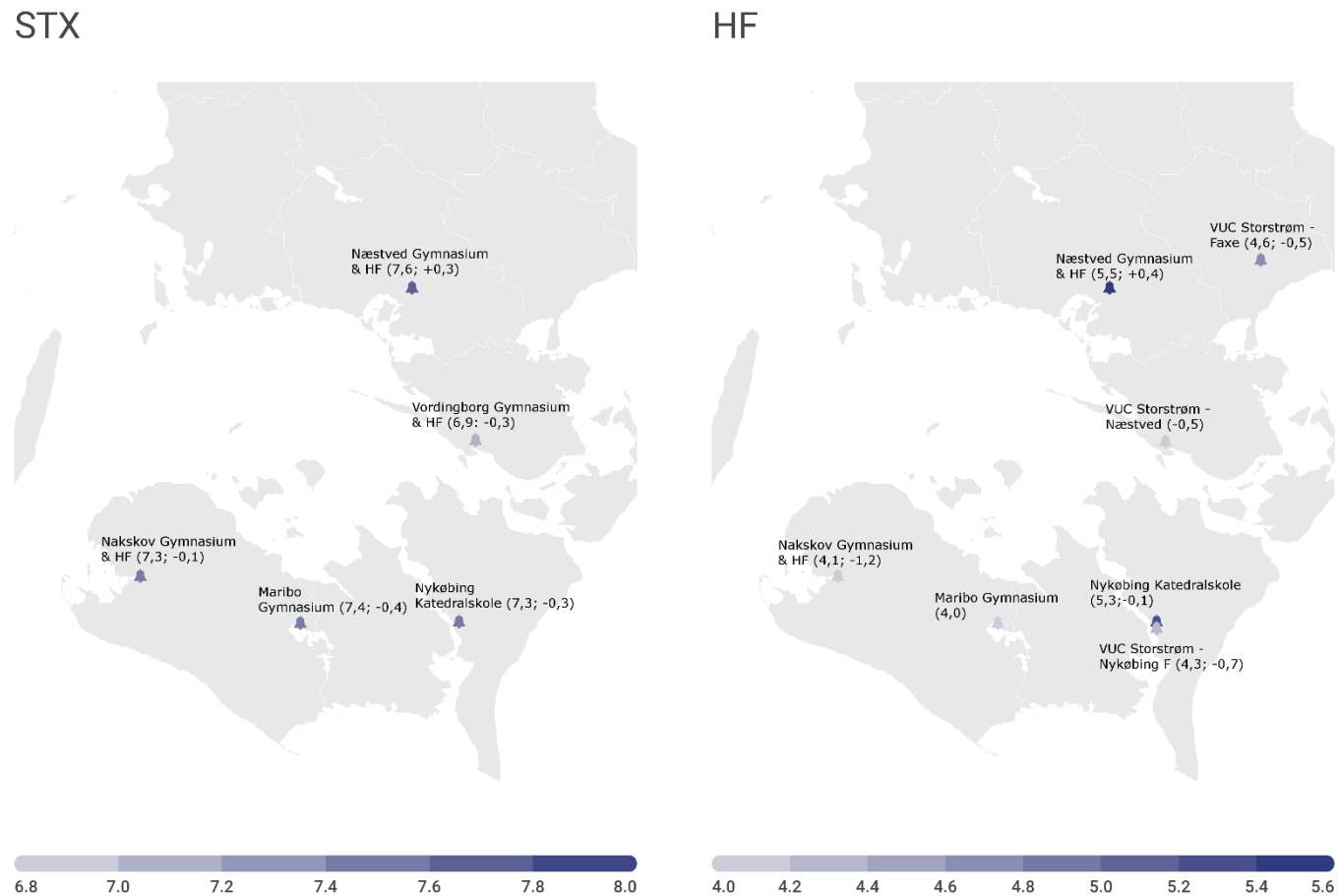
Karaktergennemsnit

I Storstrøm var der i 2016 en forskel på 1,5 karakterpoint mellem HF-institutionen med det højeste karaktergennemsnit fra grundskolen og institutionen med det laveste karaktergennemsnit. Den tilsvarende forskel blandt STX-institutionerne var 0,7 karakterpoint. Forskellen på HF-området er blevet større siden 2009, hvor forskellen var 0,7 karakterpoint, mens forskellen på STX-området har været mere konstant (0,6 i 2009). Forskellen mellem HF-institutionerne er således øget markant.

Polariseringen på HF-området er først og fremmest et resultat af, at en række institutioner har et karaktergennemsnit blandt optageeleverne på omkring 4, mens det for Næstved Gymnasium og HF samt Nykøbing Katedralskole ligger på henholdsvis 5,5 og 5,3. Især Nakskov Gymnasium og HF har oplevet et fald i karaktergennemsnittet med et fald på 1,2. Næstved Gymnasium og HF har som den eneste HF-institution i området oplevet en stigning i optageelevernes karaktergennemsnit siden 2009. De forskelle, der findes i Storstrøm, kunne se ud til, i højere grad end i fordelingsområderne omkring de større byer, at afspejle bopælssegregeringen i området. Forskellene i Storstrøm kan skyldes, at elevernes bopælsmønstre har større betydning for valg af institution end i byområder, hvor afstandene er mindre og de offentlige transportmuligheder bedre.

FIGUR 3.7

Storstrøm: optageelevernes karaktergennemsnit på STX og HF i 2016 samt udviklingen siden 2009

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Ekskl. private institutioner.

Note: Bemærk, at skalaen varierer mellem de to figurer: 6,8 til 8,0 for STX og 4,0 til 5,6 for HF.

Note: Parentesen angiver først karaktergennemsnittet i 2016 og derefter udviklingen siden 2009.

3.6.5 Nordjylland

Fordelingsområdet Nordjylland er sammenfaldende med hele Region Nordjylland. Nordjylland er karakteriseret ved en høj grad af polarisering af institutionerne på HF-området med hensyn til optageelevernes karaktergennemsnit og andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem. Som eksempel ser vi nærmere på optageelevernes karaktergennemsnit på de forskellige institutioner i området.

Karaktergennemsnit

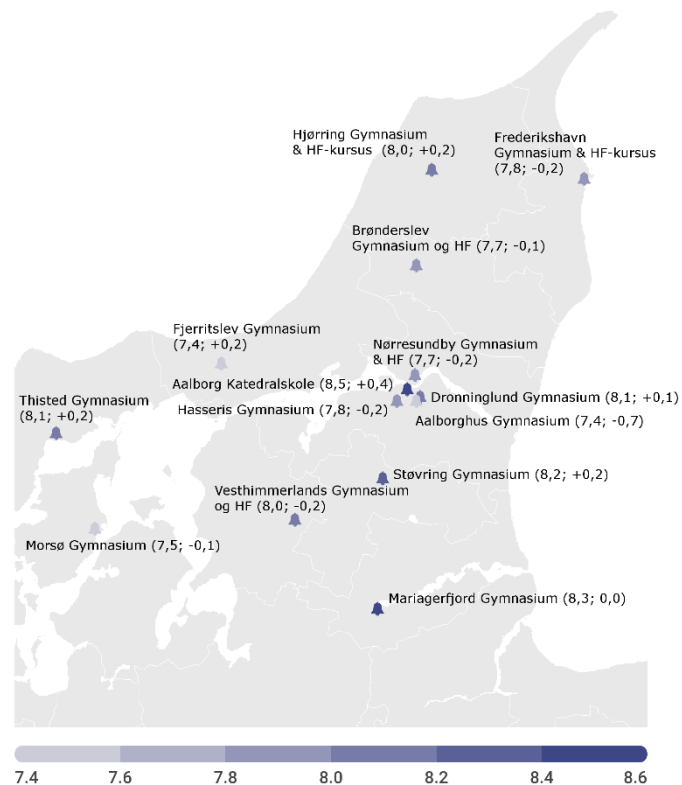
I Nordjylland var der i 2016 en forskel på 1,9 karakterpoint mellem HF-institutionen med det højeste karaktergennemsnit fra grundskolen og institutionen med det laveste karaktergennemsnit. Den tilsvarende forskel blandt STX-institutionerne var lidt mindre, nemlig 1,1 karakterpoint. Forskellen på HF-området er blevet markant større siden 2009. Forskellen dengang var 0,7 karakterpoint, svarende til en forøgelse på 1,2 karakterpoint. Der har ikke været nogen forøgelse af forskellen på STX-området. Forskellen mellem HF-institutionerne er således øget markant i perioden fra 2009 til 2016.

Der er ikke umiddelbart nogen klar tendens at spore i udviklingen i optageelevernes karaktergennemsnit i perioden. Størstedelen af HF-institutionerne har oplevet, at elevernes karaktergennemsnit er faldet siden 2009, dog med enkelte undtagelser. Fx har Aalborg Studenterkursus oplevet en stigning på 0,6 karakterpoint, og institutionen er således den med det højeste karaktergennemsnit blandt optageeleverne. I modsætning hertil er der nogle af de institutioner, der ligger længere væk fra de større byer, som har oplevet et betydeligt fald i karaktergennemsnittet, herunder Fjerritslev Gymnasium og Thy-Mors HF & VUC i Nykøbing Mors. Disse HF-institutioner har oplevet et fald på henholdsvis 0,9 og 0,8 karakterpoint og er dermed de to institutioner, der har det laveste karaktergennemsnit (henholdsvis 4,3 og 4,1 i 2016). Thisted Gymnasium har også oplevet et markant fald i karaktergennemsnittet blandt sine HF-elever, men det samlede gennemsnit er fortsat højere end på institutionerne i Fjerritslev og Nykøbing Mors. Selvom billedet ikke er helt entydigt, kunne de observerede forskelle i karaktergennemsnit mellem HF-institutionerne i Nordjylland se ud til i nogen grad at være knyttet til befolkningsgrundlaget i de forskellige kommuner.

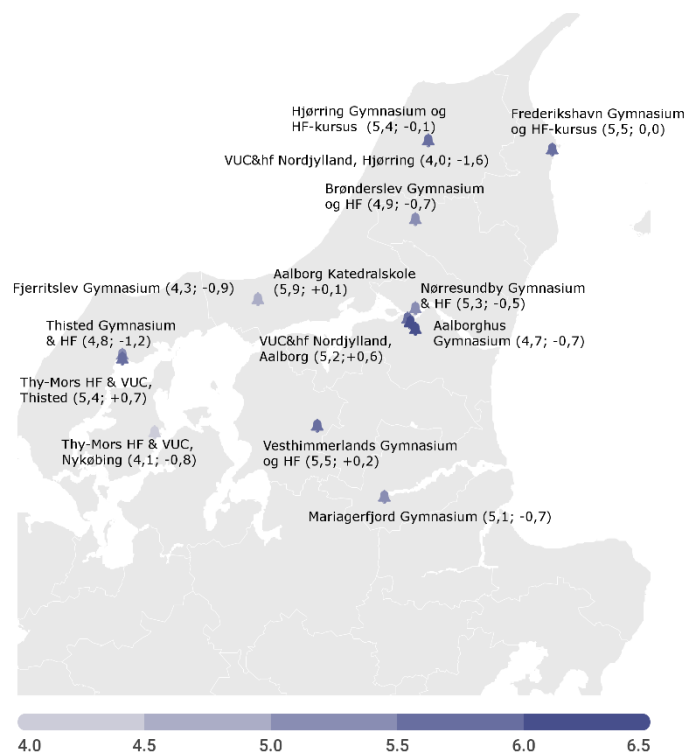
FIGUR 3.8

Nordjylland: optageelevernes karaktergennemsnit på STX og HF i 2016 samt udviklingen siden 2009

STX

HF

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: Ekskl. private institutioner.

Note: Bemærk, at skalaen varierer mellem de to figurer: 6,8 til 8,0 for STX og 4,0 til 5,6 for HF

Note: Parentesen angiver først karaktergennemsnittet i 2016 og derefter udviklingen siden 2009.

4 Sammenhæng mellem elevsammensætning og førsteprioriteter

Når der i den politiske debat tales om, at det er problematisk, at gymnasiefremmede elever samles på enkelte gymnasier, findes der en antagelse om, at eleverne selv vælger disse institutioner. Det er derfor interessant at se nærmere på, i hvilken udstrækning forskellige elevgrupper får opfyldt deres institutionsønsker, og hvad der kendetegner de institutioner, der har en stor andel af elever, der ikke har valgt institutionen som deres førsteprioritet. Derudover undersøger vi, om man kan se forskel på elevernes institutionsønsker, afhængigt af om de har dansk eller ikke-vestlig baggrund, samt om ønskerne varierer, afhængigt af om det pågældende gymnasium i forvejen har en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund.

Analysen præsenteres udelukkende for STX, da andelen af elever på HF, der har oplysninger om prioritet i FTU, er meget begrænset (mindre end 30 %).

Analysen viser, at omkring 95 % af eleverne på STX kommer ind på den institution, de har valgt som førsteprioritet. Langt de fleste elever har altså selv ønsket den institution, de går på. Og man må derfor gå ud fra, at forskellene i elevsammensætningen på de enkelte institutioner i vid udstrækning reflekterer et tilvalg fra elevernes side.

Man må dog være opmærksom på, at der kan være et betydeligt element af strategi i de unges prioritering af institutioner. I de fordelingsområder, hvor ansøgstallet overstiger kapaciteten, kan det således forekomme, at de unges prioriteter i højere grad afspejler, hvilke institutioner det er realistisk at blive optaget på, end deres reelle præferencer.

4.1 Tilvalg eller tildeling?

Tabel 4.1 viser andelen af elever, der ikke kommer ind på den institution, de har valgt som førsteprioritet, fordelt på fordelingsområde. Det fremgår af figuren, at Fyn har den største andel af elever (8 %), der ikke er blevet optaget på deres førsteprioritet. På Bornholm og i Storstrøm gælder det kun 2 % af eleverne.

Det er ikke så overraskende, at andelen af uopfyldte førsteprioriteter er mindre i områder, hvor valgmulighederne er mere begrænsede, og hvor institutionerne ikke oplever så store kapacitetsudfordringer.

TABEL 4.1

Andelen af elever, der er kommet ind på den STX-institution, de havde søgt som førsteprioritet, fordelt på fordelingsområde (N = 27.480)

Fordelingsområde	Førsteprioritet		Total
	Ja	Nej	
	Procent	Procent	Procent
Fyn (n = 2.446)	92 %	8 %	100 %
Nordsjælland (n = 2.462)	93 %	7 %	100 %
Centrum (n = 2.347)	93 %	7 %	100 %
Storkøbenhavn V (n = 1.758)	94 %	6 %	100 %
Midtjylland Syd (n = 576)	94 %	6 %	100 %
Roskilde (n = 1.773)	95 %	5 %	100 %
Midtjylland Øst (n = 3.675)	95 %	5 %	100 %
Storkøbenhavn N (n = 2.856)	96 %	4 %	100 %
Vestsjælland (n = 1.536)	96 %	4 %	100 %
Nordjylland (n = 2.574)	96 %	4 %	100 %
Sydvestjylland (n = 1.122)	97 %	3 %	100 %
Trekantsområdet (n = 1.413)	97 %	3 %	100 %
Sønderjylland (n = 1.078)	97 %	3 %	100 %
Midtjylland Nord (n = 817)	97 %	3 %	100 %
Midtjylland Vest (n = 1.201)	97 %	3 %	100 %
Storstrøm (n = 1.075)	98 %	2 %	100 %
Bornholm (n = 169)	98 %	2 %	100 %
Total	95 %	5 %	100 %

Kilde: Danmarks Statistik og FTU.

Note: Ekskl. private institutioner.

De institutioner, hvor færre end 85 %¹⁹ af eleverne har valgt institutionen som deres førsteprioritet, befinder sig hovedsageligt i Hovedstadsområdet og på Fyn. Til gengæld findes der ingen institutioner i fx Midtjylland Øst, som ellers har en høj grad af polarisering i elevsammensætningen (jf. foregående kapitel), hvor andelen af elever, der har valgt institutionen som deres førsteprioritet, er mindre end 85 %.

Som det fremgår af tabel 4.2, har de institutioner, som i mindre grad er elevernes førsteprioritet, et signifikant lavere gennemsnit af grundskolekarakterer blandt eleverne (7,5, mens det er 7,9 på de

19 Svarende nogenlunde til den laveste percentil af elever, der ikke har fået opfyldt deres førsteprioritet.

øvrige institutioner). Derudover er der en tendens til en større andel af elever med ikke-vestlig baggrund (19 %, mens de øvrige institutioner har 10 %), mens der ikke er nogen forskel på andelen af elever fra uddannelsesfremmede hjem, når man sammenligner institutionerne med henholdsvis en stor og en lille andel af elever, der har fået opfyldt deres førsteprioritet. Der er altså en tendens til, at der på de institutioner, som har en relativt stor andel af elever, der ikke har valgt institutionen som deres førsteprioritet, også findes en lidt svagere elevgruppe.

TABEL 4.2

Beskrivelse af elevsammensætningen på STX-institutioner fordelt på andelen af elever, der har valgt institutionen som deres førsteprioritet (N = 141)

Elevsammensætning	Institutioner med mindre end 85 % af førsteprioriteter (N = 17)	Institutioner, hvor mindst 85 % af eleverne har valgt institutionen som deres førsteprioritet (N = 124)	p-værdi
Gennemsnitlig andel af ikke-vestlig elever	19 %	10 %	0,060
Gennemsnitligt karaktergennemsnit fra grundskolen	7,5	7,9	0,015
Gennemsnitlig andel af elever fra uddannelsesfremmede hjem	6 %	4 %	0,180

Kilde: Danmarks Statistik og FTU.

Note: Ekskl. private institutioner.

Note: I beregningen af p-værdier er der taget højde for, at observationer inden for den samme institution ikke er uafhængige.

4.2 Elevernes institutionsønsker fordelt på herkomst

I regeringens aktuelle udspil er der særligt fokus på, at ikke-vestlige unge har en tendens til at gruppe sig på gymnasier, der i forvejen har en stor andel af unge med ikke-vestlig baggrund. Det er derfor interessant at undersøge, om der er forskel på institutionsønskerne, afhængigt af om eleverne har dansk eller ikke-vestlig baggrund, samt om ønskerne varierer, afhængigt af om det pågældende gymnasium i forvejen har en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund.

Tabel 4.3 viser den gennemsnitlige andel af elever med henholdsvis dansk/vestlig og ikke-vestlig baggrund, som kommer ind på den institution, de har valgt som førsteprioritet, fordelt på institutioner, hvor andelen af elever med ikke-vestlig baggrund er henholdsvis mindre end 30 % og 30 % eller derover. Tabellen viser, at der blandt de danske/vestlige elever er en signifikant mindre andel, der har valgt institutionen som deres førsteprioritet, hvis det er en institution, som har en andel af elever med ikke-vestlig baggrund på 30 % eller derover (14 procentpoint færre elever). Denne forskel kan ikke i samme grad genfindes blandt elever med ikke-vestlig baggrund (5 procentpoint færre elever). Der er altså noget, der tyder på, at danske/vestlige elever i højere grad end elever med ikke-vestlig baggrund prioriterer institutionen lavt, hvis der i forvejen er en stor andel af elever med ikke-vestlig baggrund. Disse fund er i tråd med Rangvids studie om elevflugt på grundskoleområdet (Rangvid, 2009).

TABEL 4.3

Gennemsnitlig andel førsteprioriteter fordelt på elevbaggrund og på STX-institutionens andel af elever med ikke-vestlig baggrund (N = 124)

Elevens baggrund	Gennemsnitlig andel førsteprioriteter		p-værdi
	Institutioner med mindre end 30 % elever med ikke-vestlige baggrund (N = 112)	Institutioner med Mindst 30 % elever med ikke-vestlig baggrund (N = 12)	
Elever med dansk/ vestlig baggrund	95 %	81 %	<0,001
Elever med ikke-vestlig baggrund	94 %	89 %	0,034

Kilde: Danmarks Statistik og FTU.

Note: Ekskl. private institutioner.

Note: I beregningen af p-værdier er der taget højde for, at observationer inden for den samme institution ikke er uafhængige.

4.3 Strategisk gymnasievalg

Selvom en relativt stor andel af eleverne får opfyldt deres førsteprioritet med hensyn til uddannelsesinstitution og studieretning, bør man være opmærksom på, at der kan være et betydeligt element af strategi i de unges prioritering af institutioner. Det er hovedsageligt i de fordelingsområder, hvor ansøgertallet overstiger kapaciteten, at det kan forekomme, at de unges prioriteter i højere grad afspejler en vurdering af, hvilke institutioner det er realistisk at blive optaget på, end deres reelle præferencer²⁰. Det skyldes, at fordelingsreglerne tillægger førsteprioriteten afgørende vægt, når eleverne skal fordeles. Det vil i praksis sige, at de populære institutioner kun optager unge, der har ønsket institutionen som deres førsteprioritet. Derfor vil unge, der ikke bliver optaget på den institution, de havde valgt som deres førsteprioritet, sandsynligvis blive henvist til en institution, som har ledige pladser og ikke til deres anden- eller tredjeprioritet. Derfor er der mange unge, der spekulerer i at prioritere en institution, som de er sikre på at komme ind på (jf. afstandskriteriet)²¹.

²⁰ <https://gymnasieskolen.dk/gymnasier-frustrerede-over-elevtrafik-til-og-fra-koebenhavn>

²¹ <https://www.information.dk/indland/2016/06/ideer-moderniserer-optaget-gymnasiet>

Appendiks A – Litteraturliste

Abdulkadiroglu, A. et al. 2014: *The Elite Illusion: Achievement Effects at Boston and New York Exam Schools*. *Econometrica*, Vol. 82, No. 1, 137-196.

Antecol, H. et al. 2016: *Peer Effects in Disadvantaged Primary Schools. Evidence from a Randomized Experiment*. *The Journal of Human Resources*, vol. 51 no. 1, 95-132

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2012: *Klassekammerater har stor betydning for uddannelse* (Kapitel 4: s. 44-54) i *Uddannelse skal styrkes gennem hele livet*.

CEPOS 2015: *Klassekammerateffekt og inklusion i folkeskolen*. Ideologi eller effekter?

DAMVAD 2012: *Efterskolerne og uddannelsesmobilitet*. Udarbejdet af DAMVAD for Efterskoleforeningen.

EVA 2018: *Søgning, udbud og elevgrundlag på ungdomsuddannelserne*. En Kortlægning af udviklingen fra 2009 til 2017

Hanushek, E.A. et al. 2003: *Does Peer Ability Affect Student Achievement?* *Journal of Applied Econometrics*, 18, 527-544.

Holm, A. & Jæger, M.M. 2011: *Effektmåling af uddannelse*. *Samfundsøkonomen*, nr. 1, marts 2011.

Hoxby, C.M. 2000: *Peer Effects in the Classroom: Learning from Gender and Race Variation*, NBER Working paper 7867. National Bureau of Economic Research.

Manski, C. F. 2000: *Economic Analysis of Social Interactions*, *Journal of Economic Perspectives*, Vol. 14, No. 3, 115-136.

Pluss Leadership 2012: *Analyse af fordelingsudvalgenes rolle og praksis*.

Rangvid, B.S. 2007: *School composition effects in Denmark: quantile regression evidence from PISA 2000*, *Empirical Economics*, Vol. 33, 359-388. Springer-Verlag.

Rangvid, B.S 2009: *School Choice, Universal Vouchers and Native Flight from Local Schools*. *European Sociological Review*, Volume 26, Issue 3, Pages 319-335.

Ryan, A.M. 2001: *The Peer Group as a Context for the Development of Young Adolescent Motivation and Achievement*. *Child Development*, Vol 72, No 4, 1135-1150.

SFI 2010: *Veje til ungdomsuddannelse 1*. Statistiske analyser af folkeskolens betydning for unges påbegyndelse og gennemførelse af en ungdomsuddannelse. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Steen-Knudsen, J. & Tølbøll, B. 2018: *Nye adgangskrav til gymnasiale uddannelser rammer unge fra ghettoområderne*. Kraka 2018.

Appendiks B – Elevsammensætning på institutionsniveau

TABEL B.1

Udvikling i elevsammensætning på de offentlige STX-institutioner

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Institution	2009	2016	2009	2016	2009	2016
Nordsjælland (samlet på STX)	N = 2.430	N = 2.889	N = 2.337	N = 2.740	N = 2.430	N = 2.889
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		7 %		8,0		3 %
Allerød Gymnasium	4 %	10 %	8,1	8,2	3 %	4 %
Birkerød Gymnasium HF IB & Kostskole	9 %	11 %	8,3	8,3	4 %	3 %
Egedal Gymnasium & HF	7 %	5 %	7,9	8,1	4 %	3 %
Espergærde Gymnasium og HF	3 %	7 %	8,2	8,1	1 %	2 %
Frederiksborg Gymnasium og HF	4 %	4 %	8,1	8,3	2 %	1 %
Frederikssund Gymnasium	6 %	6 %	7,8	7,6	3 %	5 %
Frederiksværk Gymnasium og HF	8 %	6 %	6,5	7,3	6 %	2 %
Gribskov Gymnasium	5 %	5 %	7,5	7,8	7 %	5 %
Helsingør Gymnasium	12 %	13 %	7,6	7,5	5 %	5 %
Rungsted Gymnasium	4 %	6 %	8,1	8,7	1 %	1 %
Storkøbenhavn N (samlet på STX)	N = 2.700	N = 3.329	N = 2.561	N = 3.085	N = 2.700	N = 3.329
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		12 %		8,0		4 %
Aurehøj Gymnasium	0 %	2 %	8,5	9	0 %	1 %
Borupgaard Gymnasium	7 %	10 %	7,9	7,8	2 %	4 %
Gammel Hellerup Gymnasium	8 %	9 %	7,7	8,1	2 %	3 %
Gladsaxe Gymnasium	9 %	7 %	7,6	7,8	3 %	3 %
Herlev Gymnasium og HF	23 %	44 %	7,1	6,8	7 %	13 %
Nærum Gymnasium	3 %	6 %	8,4	8,5	1 %	2 %
Ordrup Gymnasium	2 %	2 %	8	8,5	3 %	1 %

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Virum Gymnasium	2 %	2 %	8,4	9,1	0 %	0 %
Øregård Gymnasium	2 %	9 %	8	7,4	3 %	3 %
Knord		26 %		7,2		8 %
Centrum (samlet på STX)	N = 1.848	N = 2.516	N = 1.814	N = 2.238	N = 1.848	N = 2.516
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		13 %		7,9		4 %
Campus Bornholm *	2 %	2 %	8	7,5	2 %	4 %
Christianshavns Gymnasium	3 %	5 %	7,9	8	2 %	2 %
Gefion Gymnasium	25 %	11 %	7	8	6 %	5 %
Københavns åbne Gymnasium	36 %	43 %	6,3	6,6	13 %	12 %
Rysensteen Gymnasium	2 %	4 %	9,1	9,3	2 %	1 %
Sankt Annæ Gymnasium	4 %	4 %	8,6	9	1 %	0 %
Tårnby Gymnasium	9 %	10 %	6,8	7,2	6 %	5 %
Ørestad Gymnasium	14 %	28 %	7,6	7,4	6 %	7 %
Storkøbenhavn V (samlet på STX)	N = 1.789	N = 1.990	N = 1.741	N = 1.918	N = 1.789	N = 1.990
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		39 %		7,0		12 %
Falkonergårdens Gymnasium og HF-Kursus	5 %	5 %	8	8,5	2 %	3 %
Frederiksberg Gymnasium	22 %	43 %	7,8	7,3	9 %	10 %
Hvidovre Gymnasium & HF	47 %	50 %	6,1	6,4	17 %	15 %
Høje-Taastrup Gymnasium	23 %	48 %	7,4	6,7	9 %	15 %
NEXT - Albertslund Gymnasium	30 %	40 %	7,1	6,3	15 %	15 %
NEXT - Sydkysten gymnasium	55 %	75 %	6	5,7	21 %	25 %
Nørre Gymnasium	11 %	32 %	8,1	7,6	2 %	5 %
Rødovre Gymnasium	12 %	18 %	7,5	7,6	5 %	6 %
Roskilde (samlet på STX)	N = 1.449	N = 1.989	N = 1.398	N = 1.911	N = 1.449	N = 1.989
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		7 %		8,2		3 %
Greve Gymnasium *	13 %	15 %	7,8	7,9	2 %	5 %
Himmelev Gymnasium	5 %	6 %	7,5	8	4 %	2 %
Køge Gymnasium	9 %	5 %	7,4	7,8	5 %	6 %
Roskilde Gymnasium	2 %	3 %	8	9	1 %	1 %
Roskilde Katedralskole	8 %	7 %	7,9	8,4	4 %	2 %
Solrød Gymnasium	4 %	5 %	7,9	8,2	4 %	2 %

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Vestsjælland (samlet på STX)	N = 1.360	N = 1.773	N = 1.312	N = 1.669	N = 1.360	N = 1.773
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		7 %		7,4		4 %
Høng Gymnasium og HF	5 %	5 %	6,9	7,3	5 %	6 %
Kalundborg Gymnasium og HF	3 %	11 %	7,2	7,2	4 %	5 %
MSG-Haslev	7 %	3 %	6,8	7,3	5 %	5 %
MSG-Ringsted	6 %	11 %	7	7,2	6 %	4 %
Odsherreds Gymnasium	4 %	2 %	7,2	6,9	5 %	4 %
Slagelse Gymnasium	7 %	11 %	8,2	7,5	5 %	7 %
Sorø Akademis Skole	3 %	5 %	8,1	8,4	2 %	1 %
Stenhus Gymnasium	7 %	11 %	7,6	7,4	4 %	4 %
Storstrøm (samlet på STX)	N = 1.019	N = 1.110	N = 1.004	N = 1.082	N = 1.019	N = 1.110
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		7 %		7,3		5 %
Maribo Gymnasium	2 %	8 %	7,8	7,4	6 %	6 %
Nakskov Gymnasium og HF	13 %	8 %	7,4	7,3	7 %	4 %
Nykøbing Katedralskole	3 %	8 %	7,6	7,3	5 %	6 %
Næstved Gymnasium og HF	9 %	9 %	7,3	7,6	4 %	6 %
Vordingborg Gymnasium & HF	3 %	4 %	7,2	6,9	8 %	4 %
Fyn (samlet på STX)	N = 2.156	N = 2.803	N = 2.081	N = 2.676	N = 2.156	N = 2.803
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		10 %		8,0		4 %
Faaborg Gymnasium	4 %	4 %	8	8	4 %	5 %
Middelfart Gymnasium og HF-Kursus	1 %	4 %	8,2	8,5	3 %	4 %
Midtfyns Gymnasium	2 %	4 %	7,4	7,7	4 %	3 %
Mulernes Legatskole	20 %	33 %	7,3	7,5	6 %	8 %
Nordfyns Gymnasium	4 %	2 %	7,7	7,7	3 %	5 %
Nyborg Gymnasium	10 %	11 %	7,9	8,2	5 %	4 %
Odense Katedralskole	10 %	7 %	8,2	8,4	4 %	3 %
Sct. Knuds Gymnasium	5 %	6 %	8	8,2	1 %	3 %
Svendborg Gymnasium	5 %	5 %	7,7	8,2	3 %	2 %
Tornbjerg Gymnasium	13 %	30 %	6,9	7,4	13 %	8 %
Vestfyns Gymnasium	1 %	2 %	8,2	8	4 %	3 %
Trekantsområdet (samlet på STX)	N = 1.263	N = 1.634	N = 1.233	N = 1.602	N = 1.263	N = 1.634

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX	12 %		8,3		4 %	
Fredericia Gymnasium	9 %	13 %	8	8	6 %	4 %
Kolding Gymnasium, HF-Kursus og IB School	17 %	23 %	7,6	8,1	6 %	5 %
Munkensdam Gymnasium	5 %	5 %	8,3	8,7	3 %	5 %
Rosborg Gymnasium & HF	3 %	13 %	8	8	4 %	6 %
Rødkilde Gymnasium	6 %	7 %	7,6	8,5	2 %	3 %
Sønderjylland (samlet på STX)	N = 1.129	N = 1.183	N = 1.121	N = 1.163	N = 1.129	N = 1.183
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX	11 %		7,6		3 %	
Alssundgymnasiet Sønderborg	4 %	8 %	7,7	8,2	3 %	4 %
EUC Syd *	19 %		6		0 %	
Haderslev Katedralskole	4 %	9 %	7,8	7,8	2 %	3 %
Sønderborg Statsskole	4 %	10 %	8,1	7,9	2 %	5 %
Tønder Gymnasium	2 %	7 %	8,1	7,9	4 %	3 %
Aabenraa Statsskole	11 %	11 %	7,5	7,8	7 %	2 %
Sydvestjylland (samlet på STX)	N = 1.121	N = 1.266	N = 1.118	N = 1.239	N = 1.121	N = 1.266
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX	7 %		8,0		4 %	
Esbjerg Gymnasium	10 %	16 %	8,1	7,9	4 %	6 %
Grindsted Gymnasium & HF	9 %	8 %	7,5	8,1	7 %	5 %
Ribe Katedralskole	2 %	3 %	8,1	8	2 %	6 %
Rybners, Grådybet	5 %	6 %	7,4	8	5 %	3 %
Varde Gymnasium	5 %	6 %	7,6	7,9	5 %	2 %
Vejen Gymnasium og HF	5 %	4 %	7,9	7,9	8 %	4 %
Midtjylland Syd (samlet på STX)	N = 502	N = 607	N = 499	N = 602	N = 502	N = 607
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX	9 %		8,0		6 %	
Horsens Gymnasium	11 %	12 %	8,2	8	6 %	6 %
Horsens Statsskole - Gymnasium og HF-Kursus	5 %	10 %	8,3	8	2 %	6 %
Tørring Gymnasium	3 %	5 %	8	7,9	7 %	6 %
Midtjylland Vest (samlet på STX)	N = 1.187	N = 1.413	N = 1.152	N = 1.311	N = 1.187	N = 1.413
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX	7 %		8,2		3 %	
Herning Gymnasium	4 %	16 %	8,2	8,2	3 %	5 %
Holstebro Gymnasium og HF	4 %	9 %	8,2	8,1	3 %	2 %

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Ikast-Brande Gymnasium	5 %	15 %	7,5	7,8	7 %	5 %
Lemvig Gymnasium	0 %	1 %	7,6	8,5	5 %	1 %
Ringkjøbing Gymnasium	3 %	0 %	7,8	8,6	3 %	0 %
Struer Statsgymnasium	9 %	10 %	7,7	7,8	9 %	4 %
Vestjysk Gymnasium Tarm	6 %	2 %	7,9	8,1	3 %	3 %
Midtjylland Øst (samlet på STX)	N = 3.410	N = 4.246	N = 3.368	N = 4.133	N = 3.410	N = 4.246
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		11 %		8,2		3 %
Egå Gymnasium	2 %	6 %	8,6	9	1 %	1 %
Favrskov Gymnasium	5 %	2 %	8,1	8,4	5 %	2 %
Grenaa Gymnasium	7 %	8 %	7,7	7,2	5 %	6 %
Langkaer Gymnasium, STX, HF og IB World School	28 %	56 %	7,4	7	8 %	11 %
Marselisborg Gymnasium	4 %	4 %	8,4	8,6	2 %	1 %
Odder Gymnasium	4 %	3 %	7,9	8,1	2 %	2 %
Paderup gymnasium	3 %	2 %	7,8	7,7	2 %	2 %
Randers Statsskole	5 %	7 %	8	8,2	3 %	2 %
Risskov gymnasium	4 %	11 %	8	8,2	2 %	3 %
Rønde Gymnasium	0 %	3 %	7,5	7,7	4 %	2 %
Silkeborg Gymnasium	3 %	5 %	8,4	8,8	1 %	2 %
Skanderborg Gymnasium	1 %	3 %	8	8,9	2 %	0 %
Viby Gymnasium	22 %	34 %	7,5	7,2	5 %	6 %
Aarhus Katedralskole	3 %	4 %	8,3	8,9	2 %	2 %
Århus Statsgymnasium	15 %	13 %	8,3	8,6	3 %	3 %
Midtjylland Nord (samlet på STX)	N = 845	N = 946	N = 825	N = 886	N = 845	N = 946
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		5 %		8,4		4 %
Bjerringbro Gymnasium	5 %	5 %	8,2	8,2	7 %	7 %
Skive Gymnasium og HF	3 %	5 %	7,8	8,4	3 %	4 %
Viborg Gymnasium og HF	5 %	7 %	8	8,1	5 %	4 %
Viborg Katedralskole	2 %	6 %	8,2	8,8	2 %	2 %
Nordjylland (samlet på STX)	N = 2.748	N = 2.952	N = 2.680	N = 2.874	N = 2.748	N = 2.952
Gennemsnitlig elevsammensætning på STX		6 %		7,9		4 %
Brønderslev Gymnasium og HF	2 %	3 %	7,8	7,7	5 %	7 %
Dronninglund Gymnasium	1 %	1 %	8	8,1	4 %	1 %

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Fjerritslev Gymnasium	2 %	1 %	7,2	7,4	7 %	4 %
Frederikshavn Gymnasium og HF-Kursus	2 %	6 %	8	7,8	3 %	4 %
Hasseris Gymnasium	7 %	14 %	8	7,8	4 %	7 %
Hjørring Gymnasium og HF-Kursus	2 %	6 %	7,8	8	1 %	2 %
Mariagerfjord Gymnasium	2 %	7 %	8,3	8,3	1 %	1 %
Morsø Gymnasium	1 %	5 %	7,6	7,5	7 %	5 %
Nørresundby Gymnasium og HF	8 %	11 %	7,9	7,7	3 %	5 %
Støvring Gymnasium	1 %	3 %	8	8,2	2 %	4 %
Thisted Gymnasium, STX og HF	2 %	3 %	7,9	8,1	3 %	3 %
Vesthimmerlands Gymnasium og HF	1 %	6 %	7,9	8	5 %	5 %
Aalborg Katedralskole	2 %	4 %	8,1	8,5	3 %	2 %
Aalborghus Gymnasium	3 %	21 %	8	7,4	2 %	8 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: * Indikerer, at N er mindre end 50.

TABEL B.2

Udvikling i elevsammensætning på de offentlige HF-institutioner

Institution	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
	2009	2016	2009	2016	2009	2016
Nordsjælland (samlet på HF)	N = 448	N = 460	N = 427	N = 441	N = 448	N = 460
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		14 %		5,3		7 %
Birkerød Gymnasium HF IB & Kostskole *	11 %	13 %	5,7	5,4	7 %	0 %
Egedal Gymnasium & HF	8 %	3 %	5,3	5,4	7 %	5 %
Espergærde Gymnasium og HF *	16 %	29 %	5,3	5,4	10 %	4 %
Frederiksborg Gymnasium og HF	6 %	10 %	5,7	6	6 %	9 %
Frederikssund Gymnasium		12 %		5		12 %
Frederiksværk Gymnasium og HF	0 %	4 %	5,4	4,8	2 %	8 %
HF & VUC Nordsjælland, Helsingør		21 %		5,3		9 %
HF & VUC Nordsjælland, Hillerød	11 %	19 %	5,4	5,4	11 %	11 %
Storkøbenhavn N (samlet på HF)	N = 405	N = 437	N = 378	N = 409	N = 405	N = 437
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		21 %		5,1		9 %
Gentofte HF	8 %	23 %	5,7	5,2	7 %	7 %
Herlev Gymnasium og HF	19 %	12 %	5	5,3	6 %	6 %
VUC Lyngby	22 %	28 %	4,9	4,9	12 %	13 %
Centrum (samlet på HF)	N = 530	N = 737	N = 492	N = 669	N = 530	N = 737
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		18 %		5,1		11 %
Campus Bornholm	2 %	2 %	5,9	5	5 %	4 %
HF & VUC København Syd, Amager		26 %		4,4		19 %
HF-Centret Efterslægten	24 %	22 %	5,3	5,4	15 %	10 %
Københavns VUC		9 %		5,5		6 %
Københavns åbne Gymnasium	49 %	41 %	4,6	4,9	16 %	17 %
Tårnby Gymnasium	7 %	11 %	5,3	5,1	8 %	11 %
Storkøbenhavn V (samlet på HF)	N = 796	N = 815	N = 701	N = 764	N = 796	N = 815
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		27 %		5,1		12 %
Falkonergårdens Gymnasium og HF-Kursus *	9 %	3 %	5,5	6,6	2 %	0 %
Frederiksberg HF-Kursus	9 %	26 %	5,8	5	8 %	9 %
HF & VUC København Syd, Hvidovre		54 %		4		14 %

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Hvidovre Gymnasium & HF	23 %	24 %	4,7	5,3	11 %	8 %
Høje-Taastrup Gymnasium		39 %		4,5		22 %
NEXT - Albertslund Gymnasium	31 %	21 %	4,8	5,3	15 %	8 %
Vestegnen HF & VUC	22 %	21 %	5,4	4,3	19 %	16 %
VUC Frederiksberg *	11 %	33 %	6,3	5,9	9 %	20 %
Roskilde (samlet på HF)	N = 337	N = 385	N = 312	N = 348	N = 337	N = 385
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		12 %		5,0		9 %
Greve Gymnasium	18 %	23 %	5,1	4,7	2 %	7 %
Himmelev Gymnasium	3 %	10 %	6	5,3	2 %	5 %
Køge Gymnasium	23 %	15 %	5,2	4,9	14 %	14 %
Roskilde Gymnasium	2 %	7 %	5,6	5,3	0 %	12 %
Solrød Gymnasium *	7 %	5 %	5,5	5,1	11 %	7 %
VUC Roskilde, Roskilde	12 %	12 %	5,2	4,6	17 %	11 %
Vestsjælland (samlet på HF)	N = 519	N = 614	N = 483	N = 568	N = 519	N = 614
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		14 %		4,7		11 %
Høng Gymnasium og HF	11 %	10 %	5,2	5,2	9 %	10 %
Kalundborg Gymnasium og HF *	8 %	19 %	5,3	4,7	7 %	9 %
MSG-Haslev *	3 %	12 %	4,8	4,8	10 %	3 %
Nordvestsjælland HF & VUC, Holbæk	13 %	13 %	4,9	4	16 %	17 %
Slagelse Gymnasium	10 %	12 %	5,1	5,3	9 %	10 %
Stenhus Gymnasium	9 %	13 %	5,3	4,9	6 %	15 %
VUC Vestsjælland Syd - Ringsted		21 %		4,4		7 %
VUC Vestsjælland Syd, Slagelse	16 %	10 %	4,6	4,5	10 %	13 %
Storstrøm (samlet på HF)	N = 408	N = 409	N = 377	N = 373	N = 408	N = 409
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		7 %		4,7		13 %
Maribo Gymnasium *		13 %		4		10 %
Nakskov Gymnasium og HF *	0 %	13 %	5,3	4,1	13 %	29 %
Nykøbing Katedralskole	3 %	8 %	5,4	5,3	10 %	8 %
Næstved Gymnasium og HF	5 %	2 %	5,1	5,5	9 %	9 %
Vordingborg Gymnasium & HF	2 %	4 %	5,7	4,9	18 %	9 %
VUC Storstrøm – Faxe *		3 %		4,6		21 %
VUC Storstrøm - Nykøbing F.	3 %	2 %	5	4,3	17 %	12 %

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
VUC Storstrøm - Næstved	8 %		4,6		9 %	
Fyn (samlet på HF)	N = 562	N = 842	N = 538	N = 800	N = 562	N = 842
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	10 %		5,5		9 %	
Fyns HF-Kursus	16 %		5,3		13 %	
HF & VUC FYN Glamsbjerg *	3 %		5		13 %	
HF & VUC FYN Odense City Campus	9 %	6 %	5,7	5,6	8 %	8 %
HF & VUC FYN Svendborg	2 %		5,8		0 %	
HF & VUC FYN Ærø	2 %		5,6		6 %	
Middelfart Gymnasium og HF-Kursus *	0 %	5 %	5,7	5,4	0 %	5 %
Mulernes Legatskole	26 %	46 %	5,5	5	14 %	14 %
Nyborg Gymnasium	0 %	6 %	5,6	5,6	6 %	15 %
Odense Katedralskole	7 %	14 %	6,1	5,6	8 %	11 %
Svendborg Gymnasium	2 %	5 %	6	5,9	5 %	3 %
Trekantsområdet (samlet på HF)	N = 336	N = 390	N = 317	N = 370	N = 336	N = 390
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	13 %		5,2		12 %	
Fredericia Gymnasium	15 %	19 %	5,3	4,9	8 %	10 %
IBC International Business College	11 %		4,5		17 %	
Kolding Gymnasium, HF-Kursus og IB School	9 %	15 %	5,8	5,9	5 %	9 %
Kolding HF og VUC *	7 %		5,2		22 %	
Rosborg Gymnasium & HF	5 %	5 %	6,4	5,6	10 %	11 %
VUC Vejle *	2 %	13 %	5,4	5	17 %	14 %
Sønderjylland (samlet på HF)	N = 352	N = 482	N = 322	N = 449	N = 352	N = 482
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	10 %		4,8		14 %	
Haderslev Katedralskole	6 %	12 %	5,5	5,2	6 %	12 %
Sønderborg Statsskole *	5 %	21 %	5,7	4,8	5 %	15 %
Tønder Gymnasium *	0 %	5 %	5,6	5,4	4 %	8 %
VUC Syd - Haderslev	14 %	10 %	5,1	4,5	13 %	10 %
VUC Syd – Aabenraa *	4 %		4,6		25 %	
VUC Syd- Sønderborg	14 %		4,1		20 %	
Aabenraa Statsskole *	4 %	7 %	5,5	5,2	8 %	8 %
Sydvestjylland (samlet på HF)	N = 275	N = 344	N = 248	N = 329	N = 275	N = 344

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	8 %		5,0		14 %	
Esbjerg Gymnasium *	0 %	17 %	5,9	4,4	0 %	17 %
Grindsted Gymnasium & HF *	11 %	7 %	5,1	5,6	11 %	13 %
Ribe Katedralskole	9 %	8 %	5,7	5,2	8 %	8 %
Varde Gymnasium *	6 %	7 %	5,4	4,9	15 %	22 %
Vejen Gymnasium og HF *	14 %	4 %	5,2	5,1	21 %	11 %
VUC Vest	14 %	7 %	4,7	4,7	17 %	16 %
Midtjylland Syd (samlet på HF)	N = 154	N = 153	N = 146	N = 142	N = 154	N = 153
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	12 %		5,2		16 %	
Horsens HF & VUC	14 %	13 %	5,2	5	14 %	15 %
Horsens Statsskole - Gymnasium og HF-Kursus	5 %	12 %	6,1	5,3	8 %	17 %
Midtjylland Vest (samlet på HF)	N = 489	N = 541	N = 450	N = 466	N = 489	N = 541
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	8 %		5,3		14 %	
Herning HF og VUC	7 %	9 %	5,9	5,5	10 %	12 %
Holstebro Gymnasium og HF	3 %	4 %	6,5	5,9	9 %	11 %
Ikast-Brandø Gymnasium *	15 %	22 %	5	4,9	11 %	20 %
Struer Statsgymnasium *	3 %	13 %	6,2	5,1	13 %	17 %
Vestjysk Gymnasium Tarm *	3 %	2 %	5,7	5,4	3 %	15 %
VIA University College, HF Nørre Nisum	3 %	0 %	5,5	4,9	7 %	8 %
Midtjylland Øst (samlet på HF)	N = 1.020	N = 1.115	N = 949	N = 1058	N = 1.020	N = 1.115
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	22 %		5,3		13 %	
Grenaa Gymnasium	4 %	9 %	5,7	5,3	6 %	9 %
Langkaer Gymnasium, STX, HF og IB World School	31 %	77 %	5,3	4,6	16 %	40 %
Randers HF & VUC	6 %	8 %	5,7	5,2	8 %	12 %
Skanderborg-Odder Center for uddannelse	8 %	16 %	5,1	5,5	3 %	12 %
TH. LANGS HF-KURSUS	4 %	7 %	6	5,7	7 %	6 %
Viby Gymnasium	12 %	30 %	5,8	5,2	9 %	12 %
Århus Akademi	7 %	16 %	5,9	5,7	7 %	5 %
Aarhus HF & VUC, Aarhus	14 %		5,5		11 %	
Midtjylland Nord (samlet på HF)	N = 183	N = 261	N = 177	N = 244	N = 183	N = 261
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF	5 %		5,1		10 %	

	Ikke-vestlig baggrund (Procent)		Karaktergennemsnit (Gennemsnit)		Uddannelsesfremmede hjem (Procent)	
Skive Gymnasium og HF	0 %	2 %	5,5	5,1	11 %	6 %
Skive-Viborg HF & VUC		7 %		4,4		18 %
Viborg Gymnasium og HF	2 %	6 %	6,1	5,7	7 %	7 %
Nordjylland (samlet på HF)	N = 730	N = 809	N = 698	N = 755	N = 730	N = 809
Gennemsnitlig elevsammensætning på HF		6 %		5,0		10 %
Brønderslev Gymnasium og HF	6 %	4 %	5,6	4,9	22 %	10 %
Fjerritslev Gymnasium *		7 %		4,3		11 %
Frederikshavn Gymnasium og HF-Kursus	3 %	4 %	5,5	5,5	9 %	11 %
Hjørring Gymnasium og HF-Kursus *	5 %	2 %	5,5	5,4	7 %	6 %
Mariagerfjord Gymnasium	2 %	4 %	5,8	5,1	13 %	13 %
Nørresundby Gymnasium og HF	2 %	12 %	5,8	5,3	8 %	12 %
Thisted Gymnasium *	2 %	0 %	6	4,8	9 %	8 %
Thy-Mors HF & VUC , Nykøbing *		3 %		4,1		20 %
Thy-Mors HF & VUC, Thisted		1 %		5,4		11 %
Vesthimmerlands Gymnasium og HF *	2 %	4 %	5,3	5,5	9 %	0 %
VUC&hf Nordjylland, Hjørring		7 %		4		10 %
Øverst på formularen VUC&hf Nordjylland, Aalborg Nederst på formularen	4 %	7 %	5,3	5,2	13 %	8 %
Aalborg Katedralskole	3 %	3 %	5,8	5,9	8 %	6 %
Aalborghus Gymnasium	11 %	21 %	5,4	4,7	11 %	16 %

Kilde: Danmarks Statistik.

Note: * Indikerer, at N er mindre end 50.

Fordeling af elever på de almene gymnasier og HF

© 2018 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Mette Bendixsen

ISBN (www) 978-87-7182-143-7

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk